

Liite 1, saadut lausunnot ja mielipiteet Nuojuankankaan ja Seitenoikean välinen 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke

Yhteysviranomaisena toimiva Kainuun elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus pyysi lausunnot hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta toimijoilta, joiden toimintaan tuulivoimahankkeella ja siihen liittyvällä sähkönsiirrolla voi olla vaikutusta. Tämän lisäksi kaikilla kiinnostuneilla on ollut mahdollisuus esittää mielipiteensä tuulivoimahankkeesta ja siihen liittyvästä sähkönsiirrosta kuulutuksessa mainitun nähtävillä oloajan kuluessa.

Yhteysviranomaisen vastaanotti yhteensä 13 lausuntoa ja 16 mielipidettä. Lausunnoista ja mielipiteistä on poistettu henkilötiedoiksi katsotut tiedot tietosuojalain 2 §:n mukaisesti (1050/2018).

Lausunnot

Finavia

Finavia toteaa, että mikäli YVA-selostuksessa esitetyllä reittiosuudella voimajohtolinjan pylväiden suurin korkeus on esitetyn mukaisesti keskimäärin +35–37 metriä AGL (maanpinnasta) tai alle ja 640 metriä AMSL (keskimääräisestä merenpinnasta), ei hankkeen toteuttamiselle ole estettä Finavian puolesta.

Finavia kuitenkin muistuttaa, että YVA-selostuksessa esitetty voimajohtolinja sijaitsee osalla pituudestaan alueella, jossa yli 30 m AGL (maanpinnasta) korkeuteen ulottuvat pylvääät ja/tai pylväiden/johtojen asentamiseen käytettävät laitteet, rakenteet tai menetelmät edellyttävät ilmailulain (864/2014) 158 §:n mukaisen lentoesteluvan.

Lisätietoa lentoestelupaprosessista löytyy Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin verkkosivuilta: <https://www.traficom.fi/fi/liikenne/ilmailu/lentoesteet>.

Geologian tutkimuskeskus GTK

Maa- ja kallioperä

Nuojuankangas-Seitenoikean suunniteltu voimajohtolinja ylittää pohjois-eteläsuuntaisen Kainuun liuskealueen. Linjan länsiosassa valtakivilajeina ovat graniitti ja tonaliittigneissi, liuskealueella kvartsiitit sekä kiilleliuske ja –gneissi ja linjan itäpäässä granodioriitti. Liuskealueella on lukuisia mustaliuskesiintymiä, joista osa on tulkittu sähkömagneettisilta kartoilta, osa maastohavaintojen tai kairaustietojen perusteella. Mustaliuskeet sisältävät

27.9.2024

runsaasti rikkiä ja ovat näin potentiaalisia ympäristöriskin aiheuttajia. YVA-selostuksen mukaan mustaliuske-esiintymät tullaan selvittämään tarkkaan. Erityistä huomiota on syytä kiinnittää mustaliuskealueista mahdollisesti rakennusvaiheessa muodostuvaan louheeseen ja sen sijoitteluun, ettei tällaisesta louheesta pääse muodostumaan hapanta valumaa. Mikäli mustaliusketta on alle kolmen metrin syvyydessä ja sen rikkipitoisuus on yli 1 %, mustaliuskeen sijainti pitäisi ottaa huomioon infrastruktuuria rakennettaessa. Siksi voimajohtolinjan mustaliuskejaksojen paikantamiseksi olisi aiheellista tehdä maastotutkimuksia.

Latitude 66 Cobalt Oy jättänyt keväällä 2023 malminetsintä lupa-hakemukset Uvanjäven kummallekin puolelle. Voimajohtolinja kulkee Uvan itäpuolisen lupahakemusalueen halki Uvan ja Matarakankaan välillä. Uvan länsirannalla olevan lupahakemusalueen voimajohtolinja sivuuttaa eteläpuolitse noin 200–300 metrin etäisyydeltä. Kaivoslain mukaiset varaus- tai malminetsintäalueet eivät ole este sähkönsiirron toteuttamiselle. Malminetsintäyhtiön on sovittava toimintansa yhteen voimalinjan rakentamisen kanssa, eikä malminetsintä saa estää muuta maankäyttöä.

GTK:n tietokannoissa ei ole havaintoja suunnitellun voimajohtolinjan alueelta merkittävistä kalliokiviaineskohteista. Alueen kallioista ja maaperästä on toki mahdollista saada tarvittaessa käyttökelpoista kiviainesta rakennushankkeeseen.

Voimajohtolinjan maaperä koostuu pääosin sora- ja hiekkamoreeniinista, eri paksuisista turvekerrostumista sekä kalliomaasta. Turvealueet ovat pääosin ojitettuja. Kallioperässä olevilla mustaliuske-esiintymillä saattaa olla vaikutusta myös alueen maaperään, lähinnä moreeniin, jossa voi paikoin olla haitallisia määriä rikkiä ja sulfideja. Tämä on otettava huomioon maanrakennustöiden aikana. Linjavaihtoehdoista VE3 kulkee Nuojunkankaalla lyhyen matkan happamien sulfaattimaiden esiintymisriskialueella.

Voimajohtolinja kulkee halki kahden, valtakunnallisesti arvokkaan tuulikerrostuman. Laajakankaan-Kangasharjun tuulikerrostuma koostuu ranta- ja parabelidyneistä (TUU-12-070) voimajohtolinjan länsiosassa. Voimajohto sijoittuu jokaisessa linjavaihtoehdossa dyynialueelle. Dyynit ovat korkeimmillaan 7 metriä korkeita ja 300–1000 metriä pitkiä. Voimajohtolinjan itäpäässä linja sijoittuu Vatikankaan hyvin muodostuneelle dyynialueelle (TUU-12-045). Hajanaisen dyynialueen erikoisin muodostuma, varsinainen Vatikangas, jää voimalinjan eteläpuolelle. Osa hajanaisen dyynialueen pohjoisosan 1–10 m korkeista dyyneistä jää voimalinjan itäpäässä sähköaseman suunnittelualueen sisälle. Vaikka pylväiden sijoittelulla voidaankin minimoida maanrakennustyöt dyynialueilla, täytyy huomioida myös työkonoiden mahdollisesti aiheuttavat vauriot. Tuulihiekkamuodostuman pinnan rikkoutuminen voi johtaa suuriinkin muutoksiin dyyneissä.

Pohjavesi

Voimajohtolinja sijoittuu tai sivuaa useaa pohjavesialuetta. Reittivaihtoehto VE3 linjan länsipäässä ylittää Järvenvaaran 2-luokan pohjavesialueen länsipään. Laajakangas-Kankarin 1-luokan pohjavesialue sijaitsee lähimmillään noin 400 metrin päässä voimajohtolinjasta, joka jatkuu itään,

27.9.2024

suoraan Törmänmäenharjun 2-luokan pohjavesialueen yli. Torvenkankaan 2-luokan pohjavesialuetta linja sivuaa ja ohittaa Kettusärkkien pohjavesialueen noin 50 metrin päästä. Torvenkankaan ja Törmänmäenharjun pohjavesialueet sijaitsevat lähellä kallioperän mustaliuske-esiintymiä. Lisäksi Järvenvaaran pohjavesialue sivuaa happamien sulfaattimaiden esiintymisriskialuetta. Nämä on otettava huomioon maanrakennustöiden yhteydessä. Törmänmäenharjun ja Torvenkankaan pohjaveden pinnan korkeus tulisi myös selvittää ennen rakennustöiden alkua.

Mahdollisten pohjavesivaikutusten voidaan arvioida ajoittuvan lähinnä voimajohtolinjan rakentamisvaiheeseen ja rajoittuvan hankealueelle. Yleisesti voidaan todeta, että voimajohtolinjan rakentamisen mahdolliset vaikutukset alueen pohjavesiolosuhteisiin ovat hyvin vähäisiä.

Kainuun liitto

Ympäristövaikutusten arviointiselostus on selkeä kokonaisuus ja siinä on esitetty ansiokkaan vaikutusten arvioinnin lisäksi muun muassa uuden voimajohtoyhteyden läheisyyteen suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet. Kainuun liiton näkemyksen mukaan Nuojunkangas-Seitenoikea voimajohtohankkeen YVA-menettelyn eteneminen ripeästi ja sujuvasti on tärkeää suunnitteilla olevien uusiutuvien energiantuotannon hankkeiden ja mahdollisten tätä energiaa käyttävien hankkeiden toteutumiselle.

Täsmennyksenä arviointiselostukseen Kainuun liitto toteaa, että Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035 (hyväksytty 12.12.2023) on kuulutettu tulemaan voimaan 6.3.2024. Tuulivoimamaakuntakaavan hyväksymispäätöksestä on valitettu muutoksenhakuviranomaiseen. Muutoksenhakuviranomainen voi kieltää maakuntakaavan täytäntöönpanon. Arviointiselostuksen sivulla 268 oleva karttakuva 104 sisältää Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 tuulivoimaloiden alueet. Näiden lisäksi karttakuvan alueella on edelleen voimassa Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2030 tuulivoimaloiden alueet tv-9 Varsavaara ja tv-2 Lumivaara. Molempien tuulivoimamaakuntakaavojen kaava-aineistot sekä Kainuun voimassa olevien maakuntakaavojen uusin yhdistelmäkartta (12.12.2023) ovat saatavilla Kainuun liiton verkkosivuilta (<https://kainuunliitto.fi/kaavoitus-ja-liikenne/>). Kainuun liitto esittää, että YVA-selostuksessa käytetään uusimpia maakuntakaavoitusta koskevia tietoja ja aineistoja.

YVA-selostuksessa on käsitelty voimajohtohankkeen haitallisia vaikutuksia ja niiden lieventämis- ja ehkäisykeinoja. Näitä keinoja ovat huolellinen jatkosuunnittelu (erityisesti pylvässijoittelu), rakentaminen ja kunnossapito. Yhteisvaikutusten arviointiin liittyy epävarmuutta, koska suunnitteilla olevien useiden tuulivoimahankkeiden ja niiden sähkönsiirtoreittien toteutuminen ovat epävarmoja. Kainuun liitto pitää tärkeänä, että uuden Nuojunkangas-Seitenoikea kantaverkon voimajohdon yhteyteen toteutetaan sen rakentamisen yhteydessä tarpeellinen määrä uusia sähköasemia kantaverkkoon liittymistä (mm. tuulivoima) varten. Tällöin voitaneen pääosin välttyä arviointiselostuksessa esille tuotujen huomattavan leveiden (noin 160-200 m) ja vaikutuksiltaan haitallisten voimajohtokäytävien muodostumiselta.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa YVA-selostuksesta.

Kainuun Museo

Kainuun Museo antaa lausunnon hankkeen Kainuun alueen osuudesta.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Suunnittelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsee kaksi valtakunnallisesti merkittävää rakennetun kulttuuriympäristön kohdetta. Tolosenjoen kohdalla perusreitin johtoalueella sijaitsee Karppalan mylly, joka kuuluu Kainuun puromyllyjen RKY-kokonaisuuteen. Perusreitin uuden voimajohdon vaikutukset myllyyn ja sen ympäristöön ovat erittäin kielteisiä. Tekninen vaihtoehto, joka kiertää arvokkaan myllyalueen, on tässä tapauksessa huomattavasti parempi vaihtoehto rakennetun kulttuuriympäristön kannalta, vaikka senkin etäisyys tästä rakennetun kulttuuriympäristön kohteesta on lähimmillään vain 35 metriä. Uusi johtokäytävä sijoittuisi kuitenkin Uvantien toiselle puolelle. Tässä on pyrittävä kaikin keinoin minimoimaan uuden voimajohdon näkyminen Karppalan myllylle.

Toinen valtakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön kohde Kainuun puolella lähellä suunniteltua johtoreittiä on Seitenoikean voimalaitoksen alue. Uusi sähköasema ja voimajohto eivät kuitenkaan aiheuta vaikutuksia voimalaitosalueelle, sillä voimajohto päättyy noin 1,5 kilometrin etäisyydelle voimalaitosalueesta ja sähköaseman suunnittelualueen raja sijoittuu 150 metrin etäisyydelle voimalaitosalueesta.

Maakunnallisesti arvokkaista kohteista lähelle suunnittelualuetta sijoittuu Jokikylän Kalliokosken silta Ristijärvellä. Sillan etäisyys suunnitellusta voimajohtoreitistä on vajaat kaksi kilometriä. Ristijärven puolelle sijoittuvista reitin varren sähköasemien vaihtoehtoista Matarankankaan sähköaseman suunnittelualue on alle kilometrin päässä Kalliokosken sillasta. Sähköaseman sijoittaminen etäämmälle suunnittelualueen rajasta sekä puuston jättäminen sähköaseman ympärille vähentää sen kielteisiä vaikutuksia Kalliokosken siltaan, ja sitä ympäröivään maisemaan.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Selostuksessa on nimetty ja luetteloitu voimajohtoalueella ja sen läheisyydessä sijaitsevat muinaisjäännökset. (s. 202 →) Voimajohtoreitti on jaettu ympäristövaikutusten tarkastelun helpottamiseksi neljään jaksoon. Jaksot 1 ja 2 sijoittuvat Vaalan kunnan alueelle, joten niihin Kainuun Museo ei ota kantaa.

Jaksossa 3, Soidinaho-Likoniitty, tarkastellaan vain yhtä reittiä, jossa on kaksi teknistä vaihtoehtoa Joutensuon sekä Tolosenjoen kohdalla. Voimajohto sijoittuu nykyisen 220 kV voimajohdon rinnalle, sen pohjoispuolelle. Jakso sijoittuu Vaalan, Paltamon, Puolangan ja Ristijärven kuntiin. Valitettavasti selostuksessa ei löydy tarkempaa karttaliitettä teknisistä vaihtoehtoreiteistä. Selostuksessa kerrotaan, että Joutensuon kierron johtoalueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole tunnettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä ja Tolosenjoen kierron johtoalueella on yksi tunnettu kiinteä muinaisjäännös, joka on huomioitavissa pylväiden sijoittelussa.

27.9.2024

Huomio kiinnittyy Kongasjärven väliseen kannakseen, missä johtoalueella sijaitsee muinaismuistolaila (295/1963) rauhoitetut kiinteät muinaisjäännökset *Kongasjärvi etelä 1* ja *Kongasjärvi etelä 2*, 1000046410. Jälkimmäisessä kohteessa on havaittu merkkejä kivistä asuinpaikasta. Tämän lisäksi kohde *Salmenjoki 3* sijaitsee varsin lähellä johtoaluetta. Se on merkitty taulukkoon 31 sijaitsevan 75 metrin päässä voimajohtolinjan keskialueesta. Kohteessa *Salmenjoki 3* on dokumentoitu 12 pyyntikuoppaa tai kuoppajäännöstä, jotka on merkitty alakohteiksi. Lähimmät alakohteet, pyyntikuopat sijaitsevat noin 20 metrin päässä nykyisestä johtolinjasta. Varsin pienellä alalla on monta kiinteää muinaisjäännöstä alakohteineen. Ne pitää ottaa pylväiden sijoitteluissa, puiden kaadoissa ja huoltoteiden rakentamisissa tarkasti huomioon.

Kainuun Museo haluaa myös tarkentaa, että kohteessa *Lehmilampi* on yhteensä seitsemän tervahautaa, jotka kaikki on merkitty muinaisjäännösrekisteriin alakohteiksi. Ainakin alakohteet *tervahauta 6* ja *tervahauta 7* sijaitsevat johtoalueella. Tämän lisäksi kohteessa *Lummelampi* on viisi tervahautaa, joista neljä tervahautaa on merkitty alakohteiksi, joista useampi sijaitsee myös johtoaukealla ja välittömässä läheisyydessä. Nämä kaikki tervahaudat pitää ottaa pylväiden sijoittelussa huomioon. Myös kohde *Kettusärkät* sijaitsee johtoalueella, mutta tässä kohteessa on vain yksi tervahauta. Nämä kohteet alakohteineen on huomioitava voimajohtolinjan pylväiden sijoitussuunnittelussa.

Jaksolla 3 olevat muinaisjäännöskohteet on huomioitu selostuksessa. Kohteissa voi olla alakohteita, jotka on huomioitava voimajohtolinjan pylväiden sijoitussuunnittelussa. Selostuksessa mainitaan, että jatkosuunnittelussa muinaisjäännökset aiotaan merkitä maastoon ennen rakentamistoimenpiteitä. Ne tarvittaessa myös suojataan. Pitää myös huolehtia, että muinaisjäännöskohteet ovat kaikkien alueella työskentelevien tiedossa.

Jaksossa 4 Likoniitty (Ristijärvi) – Seitenoikea (Ristijärvi) Johtoalueella sijaitsevat kohde, *Mätässuo*, on pienialainen kohde, joka on huomioitavissa voimajohtolinjan pylväiden sijoitussuunnittelussa.

Kainuun ympäristöterveyspalvelut

Kainuun ympäristöterveyspalvelut on terveydensuojeluviranomaisena tutustunut arviointiselostukseen ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Arviointiselostukseen on koottu tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehtoista sekä hankkeen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista. Terveysuojeluviranomaisen näkökulmasta tärkeät ihmisiin kohdistuvat kokonaisvaikutukset on tuotu esille arviointiselostuksessa riittävästi samoin kuin vaikutuksia terveyteen on tunnistettu ja esitetty arviointiselostuksessa. Haitallisten vaikutusten lieventämiskeinot on myös tuotu esille.

Terveysvaikutusten osalta erityistä huomiota on kiinnitetty voimajohtolinjan aiheuttamiin sähkömagneettisiin kenttiin ja niiden mahdollisiin terveysvaikutuksiin. Viihtyisyyshaittojen näkökulmasta on huomioitu muun muassa mahdollinen meluvaikutus, maiseman muutos sekä voimajohtolinjan vaikutus kiinteistöjen käyttöön. Eri vaikutusten väliset yhteydet ja vaikutusten mahdollinen kertyminen on otettu huomioon.

27.9.2024

Tehtyjen arviointien perusteella todennäköistä on, että voimajohdon ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia ei voida kokonaan poistaa. Merkittävää viihtyvyyshaittaa kohdistuu myös vapaa-ajan asuntoihin.

Vaihtoehtojen valinnassa on huomioitava paikallinen näkökulma, voimajohtoreitin kokonaisvaikutukset sekä mahdollisuudet toteuttaa haittojen lieventämiskeinoja.

Suunnittelun edetessä ja pylväspaikkojen tarkentuessa sekä rakentamisvaiheiden aikataulujen varmistuessa on hyvä edelleen tiedottaa asutusta ja maanomistajia ennakolta. Näin menetellen voidaan asukkaiden epävarmuutta ja huolenaiheita lieventää entisestään.

Hankkeen voimajohtoreittien läheisyyteen ei sijoitu päiväkoteja, kouluja, leikkikenttiä eikä sairaaloita.

Muutoin ei terveydensuojeluviranomaisella ole huomautettavaa Fingrid Oyj:n Nuovuankangas-Seitenoikea voimajohtohankkeen YVA-selostukseen Paltamon ja Ristijärven kuntien osalta.

Kajave

Kajaven 110kV, 20kV ja 0,4kV sähkönjakeluverkkoa sijaitsee monissa paikoissa voimajohtohankkeen varrella ja risteilyjä tulee paljon.

Mikäli voimajohtohanke aiheuttaa muutoksia Kajaven suur-, keski- tai pienjänniteverkkoon, maksaa työn tilaaja aiheuttamansa kustannukset yleisen aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

Kajavella ei ole muuta lausuttavaa ympäristövaikutusten arviointiselostukseen.

Luonnonvarakeskus

Pyydettyinä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Luke huomauttaa, että hankkeessa toteutetussa mittakaavassa pesimälinnustokartoitukset ovat alttiita mm. satunnaisvaihtelulle, jolloin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

Hankkeen vaikutuksia tulee lieventää ajoittamalla häiriöitä aiheuttavat työt pesimä- ja/tai muuttoajan ulkopuolelle.

Voimalinjojen ja alueelle suunnitellun tuulivoiman mahdollisten häiriövaikutuksen lisäksi voimalinja- ja tuulivoimarakenteiden alle jää merkittävä määrä normaalia talousmetsää, joka lisää yleistä luontokatoa konkreettisesti ja on siis mahdollisesti pysyvästi pois mm. metsäpeurojen laidunkierrosta kuin myös muusta luonnontaloudesta. Luke näkee, että nykyinen tuulivoimarakentaminen ja sen oheissuunnitelmat saattavat muodostaa vakavan uhan Suomenselän ja koko metsäpeurakannan elinvoimaisuudelle yhdessä muiden muutostekijöiden kanssa.

Yhteisvaikutusten osalta Luke yhtyy selostuksen näkemykseen siitä, että kokonaisuudessaan yhteisvaikutukset ovat suuret, kielteiset, mikäli kaikki

27.9.2024

suunnitellut voimajohdot tässä tarkasteltavan hankkeen rinnalle toteutuisivat.

Lausunnon tiivistelmä

Hankkeella saattaa olla negatiivisia vaikutuksia mm. metsäpeuralle. Eritoten yhteisvaikutusten laajuus ja kesto saattavat poiketa tässä YVA-selostuksessa tehdystä arviosta metsäpeuran osalta. Olemassa olevan voimalinjan reittiä hyödyntävällä hankkeella ei nähdä olevan merkittäviä haitallisia vaikutuksia riistalajeille lukuun ottamatta rakennusvaiheen aiheuttamaa häiriötä.

Tätä voisi lieventää ajoittamalla rakennusvaiheen työt soidin- ja pesimäajan ulkopuolelle mm. mahdollisten soidinalueiden lähetyvillä. Uuden maastokäytävän osalta vaikutukset riistaan riippuvat näiden lajien esiintymisestä alueella ja lajien herkkyyks myös muun maankäytön (kuten tuulivoima) yhteisvaikutuksille.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Kainuun ELY-keskus on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausuntoa Nuojuankangas-Seitenoikea 400 + 100 kilovoltin voimajohtohankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Nuojuakankaan-Seitenoikean voimajohtohanke kulkee 80 kilometrin pituisena Vaalasta Hyrynsalmelle Paltamon, Puolangan ja Ristijärven kuntien kautta. YVA-selostuksessa vertaillaan kolmea reittivaihtoehtoa VE 1, VE 2 ja VE 3. Uusi voimajohto sijoittuu pääosin nykyisen 220 kV voimajohdon rinnalle.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnossa on pääosin otettu kantaa vain voimajohtohankkeen Pohjois-Pohjanmaata koskeviin alueisiin ja asioihin. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus toteaa YVA-selostuksesta seuraavaa:

Asuminen ja elinolot

YVA-selostuksessa eri vaihtoehdot on kuvattu kartalla. Laaditut kartat ovat tarkkoja ja informatiivisia. Voimajohdon reitti kulkee vaihtoehdosta riippumatta pitkälti harvaan asutulla alueella, eikä voimajohdon läheisyydessä sijaitse erityisen herkkiä kohteita. Vaikutuksien tarkastelualue ihmisten elinoloihin kohdistuvissa vaikutuksissa on YVA-selostuksen mukaan yleispiirteisesti n. 1 km vyöhyke ja tarkemmin vaikutuksia tarkastellaan välittömältä lähialueelta maksimissaan 100 metrin etäisyydeltä voimajohdon keskilinjasta. Vaikutusalueen raja on riittävä.

YVA-selostuksessa asumiseen ja elinoloihin kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu pääasiassa riittävällä tavalla. Arvioinnissa käytetyt aineistot ja menetelmät ovat päteviä. YVA-selostus sisältää tarkkoja kuvauksia voimajohtoreittien varren asutuksesta. Asumisen ympäristössä maiseman ominaisuudet ovat olleet oleellisena kohteena YVA-selostuksessa. Hankkeessa ei ole tunnistettu asuin- tai lomarakennuksia, jotka olisi purettava. Selostuksessa tunnistetaan yksittäisiä tiloja/tilanomistajia, joihin voi kohdistua huomattavaakin haittaa. Talousrakennuksia ja

27.9.2024

varastorakennuksia jäänee johtoalueelle ja merkittäviä haitallisia vaikutuksia on tunnistettu yksittäisiin asuntoihin. Merkittävimmät haitat asutukselle on tunnistettu kohteissa, joihin liittyy vaihtoehtotarkastelua, joten mahdolliset haitat voidaan välttää tarkemmassa jatkosuunnittelussa. Uuden voimajohdon sijoittuminen olemassa olevan rinnalle lieventää asutukseen kohdistuvia vaikutuksia.

Todetut haitat asumiselle ja asumisviihtyvyydelle esitetään kylätasolla sekä kiinteistökohtaisesti. Pohjois-Pohjanmaan osuudella suurimmat haasteet ilmenevät Vaalan Järvikylän alueella. Vaihtoehdot 1 ja 2 sijoittuvat Järvikylän tiiviiseen kyläasutukseen ja molemmat vaihtoehdot aiheuttaisivat haittaa yksittäisille rakennuksille. Avoimen maisematilan ja suurten rakenteiden vuoksi uusi voimajohto tulisi näkymään nykyistä voimajohtoa laajemmalle alueelle ja vaikutus on arvioitu isoimmillaan kielteisen suureksi. Saadun palautteen perusteella vaihtoehtotarkasteluun on otettu reittivaihtoehto VE 3, joka kiertäisi Järvikylän asutuksen alueen pohjoispuolelta. Vaihtoehto VE 3 on asutukseen vähiten vaikuttava vaihtoehto reitin kiertäessä tiiviisti asutun Järvikylän kyläalueen. Tästä näkökulmasta vaihtoehto VE 3 tarkastelu jatkosuunnittelussa on tarpeellista. Vaihtoehdossa VE 3 voimajohtoa sijoitetaan uuteen maastokäytävään 11,6 km pituudelta, joka on huomattavasti enemmän kuin muissa vaihtoehdoissa. YVA-selostuksessa todetaan, että suurimmat haitat syntyvät voimajohdon pirstoessa metsä-kiinteistöjä. Jatkosuunnittelun yhteydessä on tarpeen arvioida vaihtoehdon VE 3 vaikutukset etenkin pelto- ja metsäalueille ja huomioida maanomistajien tasapuolinen kohtelu. YVA-selostuksen mukaan hankkeen haitat kohdistuvat metsätiloihin, joihin on kohdistunut haittoja myös nykyisestä voimajohdosta. Tarkempia pylväspaikkoja ja -tyyppejä määrittäessä olisi tärkeää osallistaa ja huomioida maanviljelijöiden toiveet asiassa ja tämä on mainittu myös YVA-selostuksessa tavoitteeksi.

YVA-selostuksessa kuvataan voimajohtoreittien varrelle sijoittuvat virkistysreitit ja -rakenteet. YVA-selostuksen mukaan hankkeesta ei aiheudu sellaisia vaikutuksia, jotka estäisivät virkistyskäyttöä tai heikentäisivät virkistysarvoja. YVA-selostuksessa todetaan, että vaikutukset virkistyskäyttöön ovat kokemuksellisia muutoksia ja kuvataan harrastustoiminnassa huomioitavia, varovaisuutta vaativia tekijöitä siirtoyhteyden valmistuttua. Hankkeen vaikutukset metsätykseen todetaan YVA-selostuksessa neutraaliksi eikä voimajohto rajoita metsästämistä. Rakentamisaikana riistalajisto voi karkottua tilapäisesti. Esitetyn aineiston ja arvioinnin perusteella virkistysvaikutuksia koskevat tulkinnat ovat päteviä.

YVA-selostuksen mukaan hankkeesta ei aiheudu terveydelle haitallisia vaikutuksia sähkömagneettisten kenttien muodossa eikä voimajohdon muodostama magneettikenttä laskelmien perusteella ylitä sosiaali- ja terveystieteiden asetusten (1045/2018) mukaisia raja-arvoja.

Elinkeinot

YVA-selostuksessa esitetään hankkeen yhteiskunnallinen ja elinkeinollinen tarve ja perustelut ovat asianmukaiset. Hanke vahvistaa pohjoisen Suomen siirtoverkkoa ja lisää toimintaedellytyksiä alueen uusiutuvan energian hankkeille ja vihreälle siirtymälle.

27.9.2024

Pohjois-Pohjanmaan alueella voimajohdon reittivaihtoehdot eivät YVA-selostuksen mukaan sijoitu maa-ainesten oton tai turvetuotannon alueille. Peltoluettua voimajohdon alueelle sijoittuu, vaihtoehdosta riippuen, 1,7–2,2 kilometrin verran.

Hankkeen talousvaikutukset käsitellään YVA-selostuksessa sanallisesti, eikä niistä esitetä tarkempia arvioita lukuina. YVA-selostuksessa todetaan yleisesti, että voimajohto- ja sähköasemahankkeiden työllisyysvaikutus on huomattava, mutta töiden vaatiman erikoisosaamisen ja -kaluston vuoksi paikallinen työllisyysvaikutus jää usein vähäiseksi. Paikallisesti kysyntä saattaa kasvaa kohdekuntien rakennus- ja palvelualojen yrityksissä.

Voimajohdon rakentamisesta voi seurata haittaa yksittäisille maanomistajille. YVA-selostuksen mukaan kiinteistöjen maa- ja metsätalousalueille muodostuvat kielteiset vaikutukset jäävät kuitenkin kokonaisuudessaan vähäisiksi. Jatkosuunnittelun yhteydessä pylvässijoittelulla voidaan vaikuttaa haittojen syntymiseen. Sijoittelussa tulee huomioida myös maanomistajien näkemykset.

YVA-selostuksessa käydään vaihtoehdoittain läpi voimajohdon viemä pinta-ala metsäalueilta ja pelloilta (taulukko 22). YVA-selostuksen mukaan suurimmat haitat voimajohdosta syntyvät metsäkiinteistöjen pirstoutuessa. Pirstoutumisen lisääntymistä voidaan välttää sijoittamalla uusi voimajohto nykyisen voimajohdon rinnalle samaan maastokäytävään. Uusiin maastokäytäviin sijoittuvilla voimajohdon osuuksilla pirstoutumista on mahdollista ehkäistä tarkalla suunnittelulla mm. pylvässijoittelun osalta.

YVA-selostuksen mukaan alueen kallioperä ei sisällä mustaliusketta. YVA-selostuksen mukaan suunniteltu voimajohtoreitti sijoittuu happamien sulfaattimaiden alueelle vain jaksolla Nuojunkangas–Otermantie

Järvenjärven pohjoispuolelta kiertävällä VE 3 osuudella Syrjälässä noin 360 metrin matkalla. Happamien sulfaattimaiden esiintymistodennäköisyys on luokiteltu alueella hyvin pieneksi. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus huomauttaa, että aiemmin tehtyjen selvitysten perusteella metsätalousmaiden maankäsittelyssä tulee varautua happamien sulfaattimaiden esiintymiseen, vaikka niiden esiintymisen riski olisi pieni. Sähkönsiirtoreiteiltä ei ole tutkimuspistedataa, joten happamien sulfaattimaiden esiintyminen tulee selvittää pohjatutkimusten yhteydessä. Jos alueella tutkimusten yhteydessä löytyy happamia sulfaattimaita, nämä on otettava huomioon rakennus- ja kaivuutöissä ja asiasta on annettava selkeä ohjeistus myös alueen urakoitsijoille.

Suunniteltu voimajohtoreitti ylittää useita vesistöjä. Rakentamisvaiheessa valumavesiin voi huuhtoutua pylväskaivannoista ja kaivuumailta maa-aineksia ja niiden mukana ravinteita. Kuten YVA-selostuksessa on mainittu, pylväiden sijoittelussa tulee ottaa huomioon vesistöt siten, että pylväiden sijoittamista vesistöihin tulisi välttää mahdollisuuksien mukaan ja pylväiden sijoittamista vesistöjen rannoille tulisi välttää.

Etenkin pienissä virtavesissä, kuten puroissa ja noroissa puusto ja muu kasvillisuus vaikuttaa kuormituksen ohella mm. puron/noron lämpötilaan, perustuotantoon ja suojaan. Kasvillisuuden vaikutus tulisi ottaa huomioon rakennusvaiheessa jättämällä rantavyöhykkeille pensaikkoa ja pieniä puita siinä määrin, kun se on mahdollista, erityisesti pienten virtavesien

27.9.2024

yhteydessä. Toimenpiteiden toteuttamisessa ja vaikutusten lieventämisessä tulisi käyttää hyväksi metsanhoidon suosituksia vesistöjen suojavyöhykkeistä ja rantametsistä (metsanhoidonsuosituks¹.fi/fi/toimenpiteet/suojavyohyk-keet-ja-rantametsat).

Rakentamisen aikaista kiintoaineen huuhtoutumista vesistöihin tulisi lieventää teknisillä ratkaisuilla ja ajoittamalla kaivuutyöt vähävetiseen aikaan. Uomien ylittämistä työkoneilla ja liikkumista työkoneilla niiden välittömässä lähiympäristössä tulee välttää mahdollisuuksien mukaan. Jos uomia täytyy ylittää työkoneilla, tulee se tehdä siten, ettei uoman tai sen rantavyöhykkeen rakennetta muuteta haitallisesti. Tarvittaessa aiheutetut muutokset tulee korjata.

Pohjavedet, maa- ja kallioperä

Selostuksessa todetaan Laajankangas-Kangasharju (TUU-12-070) tuulikerrostumasta seuraavaa:

”Voimajohto sijoittuu Laajakangas-Kangasharjun muodostelmalle voimajohto-osuudesta riippuen, noin 90 metrin (VE 2) tai 150 metrin (VE 1 / VE 3) pituudelta. Hankkeessa käytettävä pylväsväli on noin 250–350 metriä, joten pylväiden sijoittelulla voidaan teoriassa välttää rakentaminen muodostuman alueella. Mikäli rakentamista alueella tapahtuu, pylväasperustusten rakentaminen aiheuttaa alueelle paikallisia, vähäisiä vaikutuksia, mutta ei muuta alueen geologisia ominaispiirteitä. Pylväsvälit ovat maaston profiilista ja voimajohdon jännitetasosta riippuen noin 200–400 metriä”.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tuulikerrostuma on huomioitu riittävällä tavalla ja se on otettava huomioon jatkosuunnittelussa em. tavalla.

Pohjavesien suojelun osalta Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksella ei ole kommentoitavaa.

Kasvillisuus ja luontotyytit

Luontoselvitys perustuu kirjallisuustyöhön (alueen tuulivoimahankkeiden yhteydessä tehdyt maastotyöt ja raportit) sekä tarkentaviin luonto- ja kasvillisuusselvityksen maastotöihin heinä-elokuussa 2023.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus piti YVA-ohjelmasta antamassaan lausunnossa erillistä luontoselvitystä tarpeellisena, mutta sitä ei ole laadittu. Luontoselvitysraportin puuttumisen takia jäävät luontotyyppien kuvaukset melko niukoiksi (ovat pelkästään taulukoissa). Menetelmäkuvauksessa ei ole esitetty minkälaiset kohteet on selvitetty maastossa ja minkälaiset lähtötietojen perusteella (esim. kartta maastokohteista ja lähtötietoselvityksen perusteella selvitetystä kohteista olisi ollut hyvä). Tästä syystä ei saa selvää kuvaa selvitysten kattavuudesta ja siitä, onko mahdolliset tuulivoimaselvitysten epätarkat lajihavaintotiedot tarkistettu maastossa. Nämä epäselvyydet heikentävät selvitysten laatua.

Muutoin kasvillisuus-, luontotyyppi- ja luonnonsuojelualueiden osalta selostus ja vaikutustenarviointi vaikuttaa asianmukaisesti tehdyiltä. Luontoarvo-kohteet on havainnollisesti esitetty liite 1 karttasarjassa.

27.9.2024

Linnusto

Arviointiselostuksen mukaan hankealueella linnustollisesti arvokkaiksi alueiksi on määritetty Joutensuon Natura-alue sekä pienialaiset metsäkuviot ja luonnontilaiset suoalueet. Erillinen linnustaselvitys on arviointiselostuksen mukaan tehty Joutensuon Natura-alueella sekä Laajanevan suoalueella. Muutoin erillistä linnustaselvitystä hankealueella ei ole tehty, vaan linnustoa on tarkasteltu luontoselvitysten yhteydessä. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus näkee puutteena, että muutoin erilliset linnustaselvitykset on jätetty tekemättä, sillä tämä jättää merkittävää epävarmuutta hankkeen aiheuttamista vaikutuksista alueen linnustoon. Lisäksi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus pitää tärkeänä, että nämä linnustollisesti arvokkaiksi rajatut alueet tullaan huomioimaan hankkeen jatkosuunnittelussa.

Hankealueella on paikannettu metsäkanalinnuista esimerkiksi teeri ja Joutensuon Natura-alueella metso. Hankealueella on tarkasteltu metsäkanalintuja liito-oravakartoitusten yhteydessä sekä Joutensuon Natura-alueella pesimälinnustaselvityksen yhteydessä. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan epävarmuutta luo se, ettei alueella ole tehty erillistä metsäkanalintujen soidinselvitystä ja huomauttaa, että metsäkanalintujen soittimien tarkastelu tulisi tehdä aamuyöstä. Näin ollen liito-oravakartoitusten yhteydessä tehdyt tarkastelut jättävät epävarmuutta alueen mahdollisista metsäkanalintujen soittimista.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus nostaa esille tässä yhteydessä, että Suomen ympäristökeskuksen julkaisemassa raportissa (Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2 korjattu painos, 2023) metsäkanalintujen soidinalueiden arvoluokkien osalta on tehty päivitystä: metson ja teeren erittäin tärkeät soidinalueet sijoittuvat arvoluokkaan 2 (erityisen tärkeät kohteet) ja tärkeät alueet arvoluokkaan 3 (monimuotoisuutta turvaavat kohteet), mikä tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa.

Arviointiselostuksen liitteenä on toimitettu vain viranomaiskäyttöön hyvä ja asianmukainen vaikutustenarviointi hankealueen petolintuihin. Arviointiselostuksesta tai sen liitteistä ei käy ilmi onko hankealueelta etsitty petolintujen pesiä, mikä aiheuttaa epävarmuutta voiko hankkeesta aiheutua petolinnuille arvioitua suurempaa haittaa. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus nostaa esille, että pesäpaikkauskollisten lajien pesien vahingoittaminen on luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan kiellettyä myös lisääntymiskauden ulkopuolella, mikäli kyse on eläimen tekemästä pesästä, jota se käyttää toistuvasti. Muutoinkin hankkeen toteutuksessa tulee ottaa huomioon kyseisen lakipykälän mukaiset kiellot.

Arviointiselostuksessa esitetyn arvioinnin perusteella linnustolle aiheutuvia vähäistä suurempia vaikutuksia ei Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan voida edellä mainituin perustein poissulkea.

Liikenne

Hankealueen sijainti suhteessa ympäröivään maantieverkkoon ja nykytila on liikenteen osalta kuvattu osin suppeasti YVA-selostuksessa. Liikenteeseen kohdistuvia vaikutuksia käsitellään maankäyttöä yhteydessä. YVA-selostuksen kappaleessa 5.2 taulukossa 4 tarkastelualueen

27.9.2024

laajuudeksi liikenteen osalta mainitaan voimajohdon ja liikenneinfrastruktuurin risteämät. Tätä tarkastelua ei kuitenkaan ole YVA-selostuksessa tehty, vaan kappaleessa 8.5.4. mainitaan maanteiden risteämiskohtien tarkastelun tapahtuvan yleissuunnitelman yhteydessä. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus huomauttaa, että voimalinjan rakentamisen ja purkamisen aiheuttamia liikenteellisiä vaikutuksia olisi ollut syytä tarkastella koko vaikutusalueen ja hankkeeseen liittyvien kuljetusreittien osalta. Voimajohdon sijainti suhteessa tieverkkoon on esitetty kartalla (kuva 69), mutta karttaesitykseen on merkitty vain osa maanteiden numeroista. Puutteita karttaesityksessä on etenkin alemman tieverkon (seutu- ja yhdystiet) osalta. YVA-selostuksessa on kuitenkin käyty sanallisesti läpi ne maantiet, joiden kanssa voimajohto risteää. Sanallisessa kuvauksessa olisi myös ollut syytä ilmoittaa tienumerot.

YVA-selostuksessa ei ole esitetty nykyisiä liikennemääriä eikä hankkeesta aiheutuvia liikennemääriä ole arvioitu hankkeen vaikutusalueella olevien maanteiden, eikä niiden maanteiden osalta, jotka voimajohto ylittää. YVA-selostuksessa todetaan, että suunnitellun voimajohdon rakentamiseen liittyvillä kuljetuksilla ei arvioida olevan merkittävästi vaikutuksia alueen tieverkoston liikennemääriin tai liikenneturvallisuuteen. Tämän arvion pohjaksi ei kuitenkaan osoiteta minkäänlaisia liikennemääriä tai muuta tietoa liittyen voimajohtohankkeeseen. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus näkee, että näillä perustein hankkeen liikenteellisten vaikutusten arvioinnin riittävyttä ei pystytä kunnolla arvioimaan.

YVA-selostuksessa todetaan, että voimajohdon rakentamisella saattaa olla lyhytaikaisia vaikutuksia liikenteeseen. Liikenteellisten vaikutusten arvioidaan esiintyvän vain paikallisesti ja rajallisen ajan. Vaikutuksina YVA-selostuksessa mainitaan rakentamisen aikaiset nopeusrajoitukset tai lyhytaikaiset liikennekatkot kohdissa, joissa voimajohto ylittää tien. Rakentamisen aikana voimajohtorakenteiden kuljetuksien ja muun rakentamiseen liittyvän liikenteen todetaan aiheuttavan vaikutuksia liikenteeseen. Erikoiskuljetusten osalta YVA-selostuksessa todetaan, että voimajohtorakenteiden kuljettaminen ei ole edellyttänyt erikoiskuljetuksia Fingridin aiemmissa hankkeissa. Tästä toteamuksesta huolimatta Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus huomauttaa, että mahdolliset erikoiskuljetustarpeet ja niistä aiheutuvat toimenpiteet maantieverkolla tulee selvittää jatkosuunnittelun yhteydessä.

Käytettävät kuljetusreitit selviävät tarkemmin voimajohdon jatkosuunnittelussa ja YVA-selostuksen mukaan niistä sovitaan yhdessä maanomistajien kanssa. Maanteiden risteämiset esitetään käsiteltäviksi yleissuunnitelman yhteydessä. Voimajohdon yleissuunnitteluvaiheessa tulee kuulla Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Liikenne- ja infrastruktuuri-vastuualuetta mm. voimajohtopylväiden sijoittumiseen ja johdon ylityskorkeuksiin liittyen, kun voimajohto ylittää maantien. Voimajohdon pylväitä ei tule sijoittaa maantien tiealueelle eikä suoja-alueelle. Maantien suoja-alue ulottuu pää-sääntöisesti seutu- ja yhdysteillä 20 m, valta- ja kantateillä 30 m ja moottori- ja moottoriliikenneteillä 50 m etäisyydelle maantien ajoradan tai, jos ajoratoja on useampia, lähimmän ajoradan keskilinjasta. Yleissuunnitteluvaiheessa on hyvä tiedustella myös Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta, onko suunnitteilla tai toteutuksessa

27.9.2024

tienparannushankkeita, jotka tulisi huomioida ko. voimajohtoreitin suunnittelussa. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus huomauttaa lisäksi, että suunniteltu voimajohtoreitti ylittää Pohjois-Pohjanmaan alueella valtatie 22, joka on osa suurten erikoiskuljetusten runkoreittiä. Tämä tulee huomioida voimajohtoreitin yleissuunnittelussa mm. vapaan aukon osalta. YVA-selostuksessa ei ole otettu kantaa kuljetusreitinä toimivien maanteiden tai niillä mahdollisesti olevien siltojen kuntoon.

Jatkosuunnittelussa tulee huomioida tiestön ja siltojen kunto sekä siltojen osalta korkeus-, leveys- ja painorajoitukset käytettävillä kuljetusreiteillä. Kuljetusten ajoittuminen kelirikkoaikaan vaikuttaa merkittävästi tieverkon vahvistustarpeeseen. Mikäli voimajohtohankkeessa maanteiden osalta rakenteiden vahvistamiselle tai liittymien parantamistoimille todetaan tarvetta, parantamistoimien suunnitteluun ja niihin liittyvien suunnitelmien käsittelyyn tulee varata riittävästi aikaa. Jos rakenteiden vahvistamiselle, liittymien tai mahdollisten tasoliittymien ym. parantamistoimille, kuten tasoristeyskansien vahvistamiselle ja levantämiselle, todetaan tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella yhdessä niistä vastaavien viran-omaistahojen (ELY-keskus tai Väylävirasto) kanssa. Tämä koskee myös mahdollisia liikennemerkkien, opasteiden tai valaisinpylväiden väliaikaisiäsiirtoja.

Kappaleessa 1.4 "Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset" mainitaan, että tiealueella työskentelyä varten on haettava lupa Pirkanmaan ELY-keskukselta. Kaikkiin voimajohtohankkeen yhteydessä maanteilla tehtäviin töihin tulee hakea työ lupa Pirkanmaan ELY-keskukselta. YVA-selostuksessa mainitaan, että koska kyseessä on valtakunnallisesti merkittävä kantaverkkohanke, suunnitellulle voimajohtolle ei tarvitse hakea erillistä tien ylitys- tai alituslupaa, vaan lupakäsittely hoidetaan ELY-keskuksen lausuntomenettelyllä lunastuslain mukaisen menettelyn yhteydessä. Mahdollisten uusien yksityistieliittymien rakentaminen tai nykyistenliittymien parantaminen edellyttävät ELY-keskuksen myöntämää liittymälupaa. Maanteiden tiealueille tehtävien muutosten suunnitteluun voidaan edellyttää suunnittelulupaa, jonka myöntää tarvittaessa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue. YVA-selostuksen todetaan, että maanteiden risteämisessä noudatetaan Väyläviraston ohjeita ja määräyksiä. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus pitää tärkeänä, että jatkosuunnittelussa huomioidaan Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" -ohje (Liikenneviraston ohjeita 3/2018). Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa lisäksi Liikennevaraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018). Ohjetta tulee noudattaa siinäkin tapauksessa, että uusi johto rakennetaan olemassa olevanjohdon rinnalle. Suunnittelussa tulee huomioida, etteivät voimajohtojen pylväävät estä tai haittaa maanteiden käyttöä. Kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään.

Pohjois-Pohjanmaan museo

Kainuun ELY-keskus on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museolta lausuntoa Nuojuankangas-Seitenoikea 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanketta

27.9.2024

koskevasta YVA-selostuksesta. Tämä lausunto koskee rakennettua kulttuuriympäristöä.

Pohjoisessa vaihtoehdossa (VE1) voimajohto sijoittuu Vaalan Nuojuankankaalta lähtien Lamminahontien pohjoispuolelle kiertäen Ketolan ja Koskelan kautta Lassinkankaalle uudessa maastokäytävässä. Lassinkankaalta Soidinahoön voimajohto sijoittuu nykyisen 220 kilovoltin voimajohdon pohjoispuolelle. Eteläisessä vaihtoehdossa (VE2) voimajohto sijoittuu nykyisen 220 kilovoltin voimajohdon eteläpuolelle, jolloin johtoalue levenee noin 38–40 metriä.

Molemmissa vaihtoehdoissa voimalinja kulkee useiden maisemallisesti ja/tai kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alueiden läpi tai vieritse: maakunnallisesti arvokkaan Oulujoen kulttuurimaisema ja voimalaitokset, Lamminahon talonpoikaistilan (RKY) ja Oulujoen ja Sotkamon reitin voimalaitosten (RKY).

Uuden voimajohdon aiheuttamien maisemallisten muutosten vaikutuksia vähentää sen sijoittuminen osittain nykyisen voimajohdon paikalle tai viereen. Maisemakuvaan kohdistuvat kielteiset vaikutukset aiheutuvat useammasta rinnakkaisesta voimajohdosta sekä uuden voimajohdon nykyistä korkeammasta pylväsrakenteesta.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole muuta huomautettavaa voimajohtohankkeesta.

Pohjois-Pohjanmaan museo

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museolta lausuntoa koskien Nuojuankangas-Seitenoikea 400 + 110 kV voimajohtohankkeen YVA-selostusta. Hanke sijoittuu Vaalan, Puolangan, Paltamon, Ristijärven sekä Hyrynsalmen kuntien alueille. Pohjois-Pohjanmaan museo lausuu aiheesta oman toimialueensa eli Vaalan kunnan osalta. Tämä museon lausunto koskee arkeologista kulttuuriperintöä.

Fingrid Oyj suunnittelee uuden 400 + 110 kV voimajohdon rakentamista Vaalan Nuojuankankaan sähköasemalta Ristijärven ja Hyrynsalmen rajalle sijoittuvalle uudelle Seitenoikean sähköasemalle. Voimajohtoreitin kokonaispituus on noin 81 kilometriä. Tarkastelussa on kolme voimajohtoreittiä (VE1, VE2 ja VE3), joista vaihtoehdolla VE2 on kaksi alavaihtoehtoa. Voimajohtoreitit sijoittuvat joko uuteen maastokäytävään, vanhan 220 kV voimajohdon tilalle tai 220 kV voimajohdon molemmin puolin. Vaihtoehto VE3 on uusi lisäys verrattuna YVA-ohjelmassa esitettyihin voimajohtoreitteihin.

Vaalan alueella sijaitsevilla voimajohtolinjoilla ja niiden lähialueilla (300 m) sijaitsee 20 muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettua kiinteää muinaisjäännöstä (1-20), 15 mahdollista muinaisjäännöstä (21-35) ja kaksi kivikautista löytöpaikkaa (36-37). Kohteet ovat:

1. *Lamminaho* (785010026), kivikautinen asuinpaikka, noin 230 metriä linjasta VE2
2. *Karppila* (785010030), kivikautinen asuinpaikka, noin 195 metriä linjasta VE2

27.9.2024

3. *Niskakosken kk.* (785010029), kivikautinen asuinpaikka, noin 265 metriä linjasta VE2
4. *Lassila* (785010032), kivikautinen asuinpaikka, noin 260 metriä linjasta VE1
5. *Mannermaa* (muinaisjäännöstunnus 1000006340), pyyntikuopat, linjan VE2 alla
6. *Kiviojankangas* (785010053), pyyntikuopat, linjan VE2 alla
7. *Kiviojankangas 2* (1000043978), tervahaudat, noin 245 metriä linjasta VE2
8. *Mannermaa 2* (1000043979), tervahaudat, noin 85 metriä linjasta VE2
9. *Iso Laajansuo* (1000029620) hiilimiilut, noin 100 metriä linjasta VE2
10. *Kuoppamäki 4* (1000049057) hiilimiilut, linjan VE2 alla ja noin 90 metriä linjasta VE1
11. *Kuoppamäki 3* (1000049052), hiilimiilut, noin 90 metriä linjasta VE
12. *Kortesuo N* (1000034328), tervahauta, linjan VE2 alla ja noin 50 metriä linjoista VE1 ja VE
13. *Ylä-Uonua koillinen* (1000036711), tervahauta, linjan VE2 alla
14. *Iso Ruostesuo* (1000031720), tervahaudat, noin 175 metriä linjasta VE2
15. *Iso Ruostesuo 2* (1000031722), asuinpaikat eräsijat, noin 195 metriä linjasta VE2
16. *Turkkiselkä* (1000031725), tervahauta, noin 60 metriä linjasta VE2
17. *Kuoppamäki 5* (1000049060), hiilimiilu, linjan VE1 alla
18. *Kuoppamäki 6* (1000049063), hiilimiilu, noin 60 metriä linjasta VE1
19. *Kuoppamäki 7* (1000049066), hiilimiilu, noin 100 metriä linjasta VE3
20. *Syrjälä* (1000002528), pyyntikuopat, linjan VE3 alla
21. *Lamminaho 2* (1000044476), mahdollinen tervahauta, noin 190 metriä linjasta VE2
22. *Lamminaho 3* (1000052191), mahdollinen tervahauta, noin 175 metriä linjasta VE2
23. *Hautakaarre* (1000037323), mahdollinen tervahauta, noin 100 metriä linjasta VE2 eteläinen
24. *Mannermaa 3* (1000052190), mahdollinen pyyntikuoppakohde, linjan VE2 alla
25. *Varpuvaara* (1000052192), kaksi mahdollista hiilimiilua, noin 60 metriä linjasta VE2
26. *Poukamo 2* (1000052196), mahdollinen tervahauta, noin 100 metriä linjoista VE1 ja VE3
27. *Kuoppamäki 8* (1000052193), mahdollinen hiilimiilu, linjan VE3 alla
28. *Kuoppamäki 9* (1000052200), mahdollinen hiilimiilu, noin 220 metriä linjasta VE2
29. *Kuoppamäki 10* (1000052201), kolme mahdollista hiilimiilua, noin 150 metriä linjasta VE3
30. *Mäkelä* (1000052194), mahdollinen tervahauta, noin 35 metriä linjasta VE3
31. *Erola* (1000052195), mahdollinen hiilimiilu, noin 110 metriä linjasta VE3
32. *Erola 2* (1000052203), mahdollinen hiilimiilu, noin 290 metriä linjasta VE3

27.9.2024

33. *Kankarinsuo* (1000052199), mahdollinen tervahauta, noin 210 metriä linjoista VE1 ja VE3
34. *Nurmela* (1000052202), mahdollinen tervahauta, noin 170 metriä linjasta VE1
35. *Märkäläisensuo lounas*, mahdollinen kuoppajäännös, linjan VE3 alla
36. *Kuoppamäki 2* (1000043949), löytöpaikka, linjan VE2 alla ja noin 60 metriä linjoista VE1 ja VE2
37. *Koveronkoski* (1000031291), löytöpaikka, noin 250 metriä linjasta VE2

YVA-selostuksen lukujen 12.4.1, 12.4.2 ja 12.4.3 taulukoissa 29, 30 ja 31 on esitetty Vaalan alueelle sijoittuvilla voimajohtoreiteillä ja niiden lähialueella (noin 300 metrin etäisyydellä) sijaitsevat muinaisjäännökset muinaisjäännösrekisterin 9/2023 mukaisena tilanteena. Sitten muinaisjäännösrekisterin tiedon tilanne on päivittynyt, ja voimajohtoreiteiltä tunnetaan useita muinaisjäännöksiä, joita ei ole YVA-selostuksessa käsitelty. Voimajohtolinjoilla ja niiden läheisyydessä (noin 300 metrin etäisyydellä) sijaitsevat muinaisjäännökset ja muut arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet on listattu yllä. Muinaisjäännökset ovat heti löytyessään automaattisesti muinaismuistolain rauhoittamia. Kohteet tulee lisätä YVA-selostuksen taulukoihin ja liitekartoille, jotta ne pystytään ottaa asianmukaisesti huomioon. Taulukkoon 31 tulee korjata *Iso Ruostesuo 2:n* tyypiksi ”historialliset asuinpaikat, eräsijat”.

Edellä mainituissa luvuissa on kuvailtu tarkemmin kohteita, jotka sijaitsevat johtoauekealla. Kyseisiin lukuihin on syytä lisätä karttaotteita, josta selviää selkeämmin kohteiden sijainnit suhteessa suunniteltuihin voimajohtoreitteihin.

On huomattava, että arkeologisen kulttuuriperinnön kohteilla on usein alakohteita, jotka ovat yleensä kohteeseen liittyviä rakenteita, kuten kuoppia tai kivirakenteita. Alakohteet sijaitsevat erillään kohteelle annetusta kohdepisteestä, joskus hyvinkin kaukana. Esimerkkinä tällaisesta alakohteesta on voimajohtoreitillä VE3 tai aivan sen läheisyydessä sijaitseva maakuoppa (muinaisjäännösrekisterin alakohde Kuoppa 3), joka kuuluu kohteeseen *Syrjälä*. Alakohde sijaitsee noin 62 metriä länteen kohteen *Syrjälä* kohdepisteestä. Tunnettujen alakohteiden sijainnit tulee ottaa huomioon rakentamistöissä.

YVA-selostuksessa ei ole huomioitu kiinteiden muinaisjäännösten lisäksi muita arkeologisen kulttuuriperinnön kohteita kuten mahdollisia muinaisjäännöksiä tai löytöpaikkoja. Ne kuitenkin ovat osa arkeologista kulttuuriperintöä. On huomattava, että voimajohtojen jatkosuunnittelun aikana myös mahdolliset muinaisjäännökset ja löytöpaikat otetaan huomioon esimerkiksi pylväspaikkojen sijoittelussa, joskin niiden statuksen arviointi tulee ajankohtaiseksi lopullisen voimajohtoreitin valinnan jälkeen. Kohteita ei voida jättää huomiomatta esimerkiksi rakentamistöiden yhteydessä. Kohteet onkin aiheellista merkitä YVA-selostukseen ja liitekartoille, jotta ne ovat hankkeen jatkosuunnittelussa tiedossa. Museo tulee osallistua voimajohtoreitin jatkosuunnitteluun, jotta museo voi tarvittaessa tarkastaa valitulla voimajohtoreitillä sijaitsevien mahdollisten

27.9.2024

muinaisjäännösten statuksen. Mikäli kohteet varmistuvat tarkastuksessa kiinteiksi muinaisjäännöksiksi, myös niitä koskee muinaismuistolain mukainen kajoamislupaprosessi, mikäli kohteita ei pystytä huomioimaan voimajohtopylväiden sijoittelussa. Lisäksi on huomattava, että valitulla voimajohtoreitillä sijaitsevien löytöpaikkojen osalta museo voi edellyttää tehtäväksi lisäselvityksiä, kuten tarkkuusinventoinnin tekemisen, kohteen luonteen selvittämiseksi.

YVA-selostuksessa mainitaan, että muinaisjäännökset voidaan huomioida voimajohtoreitin jatkosuunnittelun aikana esimerkiksi pylväspaikkojen sijoittelussa ja merkitsemällä kohteet maastoon, jotta muinaisjäännökset eivät vahingoitu rakentamistöiden aikana. On totta, että voimajohtohankkeessa pylväspaikkojen sijoittelun hyvällä suunnittelulla voidaan pienentää muinaisjäännöksiin aiheutuvia vaikutuksia. Koska YVA:n yhteydessä pylväspaikkoja ei esitetä, tulee hankkeen jatkosuunnittelussa kuulla alueellisia vastuumuseoita pylväspaikkojen sijoittelun osalta. Yleisesti ottaen muinaisjäännösten säilymisen kannalta pylväitä ei tule sijoittaa siten, että muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisen kulttuuriperinnön kohteita jäisi harusten väliselle alueelle. Voimajohtoalueella sijaitsevien muinaisjäännösten lisäksi maastoon tulee merkitä voimajohtoalueen läheisyydessä sijaitsevat muinaisjäännökset sekä kuljetus- ja kulkureittien tai varastointialueiden läheisyydessä sijaitsevat muinaisjäännökset. Myös muut arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet suositellaan merkittäväksi maastoon.

Luvussa 12.2 Vaikutusten tunnistaminen on mainittu, että ”Museovirasto seuraa maankäytön suunnittelun vaikutuksia kiinteisiin muinaisjäännöksiin, antaa suojelua koskevia lausuntoja maanomistajille, kunnille, suunnittelijoille ja viranomaisille sekä organisoii ja valvoo suojelun edellyttämiä arkeologisia tutkimuksia.” Vuonna 2020 voimaan tuleen Museolain (314/2019) mukaan alueelliset vastuumuseot toimivat kulttuuriympäristön, erityisesti rakennetun ympäristön ja arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntijana, joka antaa lausuntoja, osallistuu asiantuntijana viranomaisneuvotteluihin ja antaa neuvontaa, sekä kehittää ja edistää kulttuuriympäristön vaalimista. Museovirasto vastaa pääasiassa muinaismuistolain mukaisten lupien myöntämisestä ja erityislaeilla suojeltujen kohteiden arkeologisesta kulttuuriperinnöstä.

Luvussa 12.6 *Arvioinnin epävarmuustekijät* on mainittu, että arviointiin ei liity epävarmuustekijöitä. Voimajohtoreiteillä kuitenkin sijaitsee lukuisia kiinteitä muinaisjäännöksiä, mahdollisia muinaisjäännöksiä ja löytöpaikkoja, joita ei ole huomioitu YVA-selostuksessa. Lisäksi on huomattava, että kaikki arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet eivät välttämättä ole inventoinnista huolimatta tiedossa: inventoinnissa on voinut jäädä havaitsematta kohteita, sillä kaikilla arkeologisilla kohteilla ei ole maan pinnalle erottuvia rakenteita, ja linjoja on inventoitu ainoastaan potentiaalisilta kohdilta. Esimerkiksi ei voida sulkea kokonaan pois mahdollisuutta, etteikö esimerkiksi soissa voisi olla sellaisia rakenteita tai löytöjä, jotka kuuluvat arkeologiseen perintöön ja ovat muinaismuistolain tarkoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muinaisesineitä, mutta joita inventoinneissa ei ole mahdollista havaita. Tämän vuoksi on Pohjois-Pohjanmaan museo muistuttaa, että mikäli työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäännös tai muinaisesine, tulee työt

27.9.2024

muinaisjäännöksen kohdalla keskeyttää ja asia tulee saattaa museoviranomaisen tietoon (MLL 14§ ja 16§).

Ristijärven kunta

Hankkeen tavoite ja perustelu

Fingrid Oyj suunnittelee uuden 400 + 100 kilovoltin voimajohdon rakentamista Vaalan Nuojuankankaan sähköasemalta Ristijärven ja Hyrynsalmen rajalle sijoittuvalle uudelle Seitenoikean sähköasemalle. Voimajohtoreitin kokonaispituus on noin 81 kilometriä.

Fingrid Oyj:llä on sähkömarkkinalakiin (588/2013) perustuvat velvoitteet järjestelmävastuusta ja kantaverkon kehittämisestä. Kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj:n rooliin puhtaan sähköjärjestelmän alustan rakentajana ja ylläpitäjänä kuuluu Suomen kantaverkosta huolehtiminen ja sen kehittäminen tulevaisuuden tarpeita vastaavaksi. Uusi Vaalan (Nuojuankangas) ja Hyrynsalmen (Seitenoikea) välinen 400+110 kilovoltin voimajohto on tärkeä osa tulevaisuuden puhdasta sähköjärjestelmää.

Uudella Vaalan ja Hyrynsalmen välisellä voimajohtoyhteydellä turvataan kantaverkon käyttövarmuus. Lisäksi voimajohtoyhteys parantaa energiatehokkuutta vähentämällä sähkönsiirron energiahäviöitä. Uudella siirtoyhteydellä saadaan turvattua sähkönsiirto alueelle, sekä kerättyä alueen tuulivoimaa ja siirrettyä sitä edelleen kohti etelän kulutusta, mikä edistää Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamista ja ylläpitää riittävää sähkön omavaraisuutta.

Hankkeen toteuttamatta jättäminen ei ole mahdollista, koska sähkönsiirtoa ei voida hoitaa nykyisellä ikääntyneellä sekä heikolla kantaverkolla ja jo päätetyillä verkkoinvestoinneilla ilman haitallisia siirtokapasiteettirajoituksia tai vaarantamatta käyttövarmuutta.

Ristijärven kunnan alueella uusi voimajohto kulkee Tolosenjoelta Seitenoikealle olemassa olevan voimajohdon pohjoispuolella levennettävää johtokäytävää pitkin. Johtoalue levenee maastonkohdasta riippuen noin 40-60 metriä.

Tolosenjoen kohdalla uudelle johdolle on osoitettu kaksi vaihtoehtoa. Olevan johdon viereen pohjoispuolelle ja vaihtoehtoinen reitti erkanevaksi olemassa olevan johdon pohjoispuolelle. Erillään olevalla vaihtoehdolla on pyritty vähentämään kielteisiä vaikutuksia asuinrakennuksiin sekä maisema- ja kulttuuriperintöön. Arviointiselostuksessa erkaneva reitti on nähty paremmaksi, vaikka lähtökohtaisesti voimajohdon sijoittaminen nykyisen voimajohdon yhteyteen vähentää alueiden pirstoutumista, tässä tapauksessa teknisen vaihtoehdon haitat ovat vähäisempiä kuin perusreititin. Ratkaiseva peruste tälle johtopäätökselle on Karppalan tilaan kohdistuvat vaikutukset, muissa vaikutuksissa vaihtoehtojen haitallisten vaikutusten merkittävyys on samaa luokkaa molemmissa vaihtoehdoissa.

Seitenoikean länsipuolelle Soilukkasuon ja Matarakankaan alueelle on osoitettu vaihtoehtoiset aluevaraukset uusille sähköasemille ja niille kulkeville yhteysjohdoille.

Alueella olevissa tuulivoimahankkeissa selvitetään alustavasti osittain samoja reittejä Nuojuankangas-Seitenoikea voimajohdon kanssa.

27.9.2024

Ristijärven tuulivoima-alueista Isolehdon hankealue sijoittuu tässä tarkasteltavan voimajohtoreitin alueelle. Hankkeen YVA-menettely on kesken (arviointiohjelma julkaistu). Alustavasti Isolehdon sähkönsiirron vaihtoehtoina on joko tässä tarkasteltavan voimajohdon rinnalla hankealueelta Seitenoikean sähköasemalle tai hankealueen pohjoisosasta uudessa maastokäytävässä Seitenoikean sähköasemalle. Pikku-Paljakan hankkeella ei ole yhteisvaikutuksia tässä tarkasteltavan voimajohdon kanssa, koska hankkeet tai niiden sähkönsiirto ei sijoitu Nuojunkangas-Seitenoikea voimajohdon lähituntumaan. Ristijärven kunnanvaltuuston on 12.6.2024 § 3 hyväksynyt kaavoitusaloitteen Louhenkankaan tuulivoima-alueesta. Louhenkankaan tuulivoima alue ei ole vaikutusalueella mutta kylläkin huomioitava sähkönsiirron osalta.

Yhteisvaikutusten osalta mm. Ristijärven Seitenoikean tuntumassa voimajohtoja voisi sijoittua jopa viisi rinnakkain (nykyisin kaksi rinnakkain). Tällöin johtoalue olisi leveydeltään noin 200 metriä. Vaalan ja Paltamon alueella voimajohtoja on suunniteltu jopa neljää rinnakkain, jolloin johtoalue on noin 160 metriä. Kokonaisuudessaan yhteisvaikutukset ovat suuret, mikäli kaikki suunnitellut voimajohdot tässä tarkasteltavan hankkeen rinnalle toteutuisivat. Tuulipuistoalueet voimistavat paikoin vaikutuksia maisemamuutoksen kautta. Arviointiin liittyy epävarmuuksia, sillä osa sähkönsiirtoreiteistä toteutetaan mahdollisesti eri reittiä. Myös eri hankkeiden toteutusaikataulut vaikuttavat sähkönsiirtoreitteihin. Tässä arvioitavan hankkeen toteutuessa johtoreitille rakennetaan myös uusia sähköasemia. Sähköasemat vähentävät tuulipuistojen pitkien siirtoyhteyksien rakentamista, mikäli sähköasemat rakentuvat ennen tuulipuiston rakentamista.

Voimajohtohankkeen toteuttamiskelpoisuus edellyttää, että hanke on ympäristöllisesti hyväksyttävä eikä hankkeesta muodostu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia millään vaikutusarvioinnin osa-alueella. Arviointiselostukseen yhteenvedon mukaan mikään johtoreittiosuus ei aiheuta niin suuria merkittäviä haittoja, että niiden perusteella ratkaisu olisi todettavissa toteuttamiskelvottomaksi. Tarkasteltujen vaihtoehtojen välillä on vaikutusten välisessä merkittävyudessa tunnistettu kuitenkin selkeitä eroja, jotka liittyvät erityisesti ihmisiin kohdistuviin vaikutuksiin sekä maisemaan. Kokonaisuutena vaikutukset maankäyttöön ja sen kehitykseen ovat vähäisiä. Voimajohto sijoittuu pääosin nykyisen voimajohdon käytävään, mikä lieventää muutoksen suuruutta.

Päätösesitys

Ristijärven kunta lausuu, että selostuksessa on arvioitu hankkeen vaikutuksia laajasti ja toteaa hankkeen ympäristövaikutusten arvioiden vaikutusten tehdyn riittävällä tavalla.

Ristijärven kunnanvaltuusto on 12.6.2024 § 3 hyväksynyt kaavoitusaloitteen Seitenoikeata kaakkoon sijaitsevalle Louhenkankaan alueelle. Louhenkankaan tuulivoima alue ei sijaitse vaikutusalueella mutta on huomioitava seikka sähkönsiirron osalta.

Ristijärven kunta näkee tärkeänä uuden siirtoyhteyden rakentamisen sähkönsiirron turvaamisena ja alueen tuulivoimahankkeiden toteutumisen

27.9.2024

edellytyksenä. Uuden siirtoyhteyden sijoittuminen olemassa olevan johtoauekan viereen nähdään hyvänä asiana.

Suomen Luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry

Luonnonsuojelupiirinä toivomme luonnon kannalta mahdollisimman vähän uusia suuria voimajohtolinjoja. Uusi 400+110 kilovoltin voimajohto (81 km) Vaalan Nuojuankankaan sähköasemalta Ristijärven Seitenoikean sähköasemalle pääosin sijoittuisi nykyisen 220 kilovoltin voimajohdon rinnalle. Luonnon ja maisemien kannalta olisi toivottavaa, ettei uusia voimalinjakäytäviä tarvitsisi rakentaa. Eri sähköyhtiöiden voimalinjojen tulisi kulkea samoissa linjoissa ja samoissa pylväissä, näin luonnon pirstoutuminen ja estevaikutus lajistolle olisi vähäisempää.

Kannatamme Natura-alueen Joutensuon (FI1200306) kiertoa jaksolla 3 (Soidinaho-Likoniitty) arvokkaan suokokonaisuuden ja linnuston vuoksi. Linjauksen siirto olisi luonnonsuojelullisesti merkittävää. Joutensuolla elää monipuolinen lintulajisto mm. päiväpetolintuja, metsähanhia, kurkia ja kaakkureita.

Pidämme positiivisena, että voimalinjalta on suunnittelussa varattu seitsemän kohdetta merkittävän huomiomerkinnoin lintujen kannalta merkittäviin paikkoihin vähentämään törmäyksiä ja estevaikutusta. On myös huomioitava, että merkkaustarvetta voi myös ilmetä muillekin kohteille. Toisaalta näillä herkillä kohteilla maakaapelointi olisi hyvä ratkaisu, joten maakaapelointia ei tule haasteista huolimatta sulkea pois suunnittelusta.

Metsäisten lajien osalta leveät voimalinjat muodostuvat kulku- ja leviämiseesteiksi. Mm. liito-oravan kannalta matalaa puustoa (10 m) tulisi linjoilla kasvattaa sopivissa paikoissa, jotta kulkuyhteydet elinpiireiltä toisille ja leviämismahdollisuudet turvattaisiin, tässä tapauksessa etelä-pohjoissuuntaisesti.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Tukes on tutustunut Kainuun ELY-keskuksen lausuntopyyntöön Nuojuankangas-Seitenoikea voimajohdon ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Fingrid Oyj suunnittelee uuden 400 + 100 kilovoltin voimajohdon rakentamista Vaalan Nuojuankankaan sähköasemalta Ristijärven ja Hyrynsalmen rajalle sijoittuvalle uudelle Seitenoikean sähköasemalle. Voimajohtoreitin kokonaispituus on noin 81 kilometriä.

Tukesilla ei ole lausuttavaa hankkeesta kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) näkökulmasta eikä hankealueelle sijoitu Tukesin tietojen mukaan laajamittaista kemikaalien käsittelyä ja varastointia harjoittavia tuotantolaitoksia.

Tukesin kaivosryhmän mukaan voimajohtohanke-alueelle sijoittuu mainitun Morenia Oy:n valtauksen lisäksi myös Metals One Exploration Oy:n varaus VA2024:0002. Varaus on tullut vireille kaivoslain mukaisesti, ja se on saanut etuoikeuden malminetsintälupahakemuksen valmistelua varten. Alueella on myös Latitude 66 Cobalt Oy:n kaksi malminetsintälupahakemusta; ML2023:0060 ja ML2023:0068.

Lähtökohtaisesti malminetsintä ei poissulje muuta elinkeinotoimintaa kohteella, sillä tutkimusmenetelmät ovat moninaiset eikä niistä aiheudu

27.9.2024

kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Muulla myöhemmällä luvanvaraisella maankäytöllä vireillä tulleilla hankkeilla tai suunnitelmilla ei kuitenkaan voida pois sulkea malminetsintälupahakemuksella syntyneitä etuoikeusvaikutuksia. Tulevat malminetsintätutkimukset tuleekin pyrkiä keskittämään mahdollisimman nopeasti ensisijaisesti niille alueille, jossa mahdolliseen maankäyttöintressiin kohdistuu kilpailua.

Muilta osin Tukesilla ei ole lausuttavaa hankkeesta.

Vaalan kunta

Vaalan kunta pitää Nuojuankangas-Seitenoikea – voimajohtohanketta tärkeänä hankkeena sähkönsiirron huoltovarmuuden näkökulmasta. Vanhan linjan uusiminen on perusteltua. Aluetta ja sitä koskevia muutoksia on tärkeä tarkastella kokonaisuutena ja tunnistaa myös seudulla etenevän tuulivoimasuunnittelun aiheuttamien linjaratkaisujen vaikutukset kokonaisuuteen.

Vaalan kunta katsoo, että Nuojuankangas-Seitenoikea – voimajohtohanketta koskeva YVA-selostus on kattava ja antaa luotettavan kokonaiskuvan kyseisen hankkeen arvioitavista vaikutuksista. YVA-selostuksessa esitettyihin johtopäätöksiin ei ole arvioitu sisältyvän merkittäviä epävarmuustekijöitä. Toisaalta on tiedossa, että suunnitellun voimajohdon lähialueilla on etenemässä useita tuulivoimapuistohankkeita, joiden sähkönsiirtolinjoja tullaan mahdollisesti sijoittamaan samaan johtokäytävään Nuojuankangas-Seitenoikea – voimajohdon kanssa. Tilanne aiheuttaa epävarmuutta ja huolta erityisesti voimajohtoalueen ja sen lähistön maanomistajien kannalta.

Vaikka voimajohtojen sijoittuminen samoihin johtokäytäviin on monin paikoin perusteltua, on muistettava, että johtokäytävän leveneminen ja uusien, entistä korkeampien pylväiden rakentaminen lähialueelle aiheuttaa merkittäviä vaikutuksia asutukselle, elinoloille, maisemalle ja luonnolle. Vaikutusten arvioinnissa viitataan useasti olemassa olevaan 220 kV:n voimajohtoon vakiintuneena osana ympäristöä, mutta on otettava huomioon, että sen viereen rakennettavat suuremmat ja korkeammat rakennelmat eivät automaattisesti asetu samalla tavalla osaksi totuttua ympäristöä.

Mikäli voimajohtoreitin varrelle suunnitellut uudet sähköasemat toteutuvat, vaikuttavat ne erittäin merkittävästi tuulivoimapuistojen sähkönsiirtoon ja lyhentävät siirtoreittien pituutta. Näin myös uusille johtokäytäville tai vanhojen käytävien leventämiselle ei tule niin suurta tarvetta. Vaalan kunta pitää erityisen tärkeänä Joutensuon alueelle suunnitellun sähköaseman suunnittelun nopeaa etenemistä, koska sillä on merkittävä vaikutus Puolangan, Paltamon ja Vaalan kuntien alueella etenevien tuulivoimahankkeiden suunnitteluun. Vaalan kunnan lausunnossa otetaan kantaa lähinnä kunnan alueella oleviin reittijaksoihin.

Reittivaihtoeidot, jakso 1

Vaalan kunta pitää hyvänä, että YVA-selostuksessa on arvioitu myös Järvikylän asutustihentymän kiertävää voimajohtoreittivaihtoehtoa VE3.

27.9.2024

Kyseinen vaihtoehto on otettu tarkasteluun YVA-ohjelmavaiheen palautteen perusteella.

YVA-ohjelmassa esitellyt vaihtoehdot VE1 ja VE2 ovat vaihtoehtoina edelleen mukana. Näistä molemmat sijoittuvat osittain maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle ja ne kulkevat vakituisen ja loma-asutuksen lähistöllä. Lisäksi ne sijoittuvat ongelmallisesti myös valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (Lamminahon tila) sekä muinaisjäännösalueen liepeille.

Uutena esitelty vaihtoehto VE3 sijoittuu kokonaan uuteen johtokäytävään, jolloin siitä aiheutuu osittain suuremmat kielteiset luonto- ja ilmastovaikutukset kuin vaihtoehdoilla, jotka sijoitetaan kokonaan tai osittain olemassa oleviin johtokäytäviin. Maisemaan ja kulttuuriympäristöön tällä vaihtoehdolla on kuitenkin sijaintinsa puolesta vähäisemmät vaikutukset. Elinkaaritarkastelussa hankkeen ilmastovaikutuksia pidetään kaikissa vaihtoehdoissa vähäisinä kielteisinä, mutta kokonaisuutena ilmastovaikutukset näyttäytyvät myönteisenä, kun hanke edesauttaa vähäpäästöisen sähköjärjestelmän kehittämistä. Näin ollen uuden johtokäytävän rakentamisen aiheuttamat ilmastovaikutukset eivät nouse ratkaisevaan asemaan verrattuna muihin vaihtoehtoihin.

Metsä- ja maatalouteen kohdistuvat vaikutukset voivat sen sijaan nousta huomattavaksi yksittäisen maanomistajan kohdalla. Esitetty VE3:n reitti kulkee pitkiä matkoja Suomen valtion ja yhtiöiden omistamilla maa- ja metsäalueilla, mutta osittain vaihtoehto kulkee yksityisten mailla, tapauskohtaisesti myös asuinpaikkojen ja kulkureittien lähistöllä. Peltoalueille ja linnustoon VE3 arvioidaan aiheuttavan muita vaihtoehtoja suurempia vaikutuksia, mutta vaikutusten ehkäisemiseksi on hyviä keinoja.

On myös otettava huomioon, että Järvikylään on nykyisen voimajohdon läheisyyteen kaavoitettu lomarakennuspaikkoja, jotka eivät vielä ole toteutuneet. Näitä tulee pitää arvioinnissa samanarvoisina kuin jo rakennettuja rakennuspaikkoja. Vaihtoehdot VE1 ja VE2 aiheuttavat haitallisia vaikutuksia paitsi olemassa olevaan rakennuskantaan, myös tekevät rakentamattomista rakennuspaikoista vähemmän houkuttelevia rakentamiseen.

Vaalan kunta pitää vaihtoehtoa VE3 esitetyistä vaihtoehdoista toteuttamisen kannalta parhaana, mitä tukevat myös ympäristövaikutusten arvioinnin tulokset. On tärkeää, että reittisuunnittelun tarkentuessa maanomistajia tiedotetaan suunnitelmista ja uuteen johtokäytävään tuleva reittiosuus suunnitellaan niin, että se aiheuttaa mahdollisimman vähäisiä haittoja yksittäisille maanomistajille. Maanomistajilla tulee säilyä oikeus saada tietoa, esittää näkemyksensä ja tuntea oikeutensa.

Reittivaihtoehdot, jakso 2

Otermantien ja Soidinahon välisellä jaksolla reittivaihtoehtoja on kaksi; linjan sijoittuminen nykyisen voimajohdon sekä Turkkielän voimajohtovarauksen pohjois- tai eteläpuolelle. YVA-selostuksessa vaihtoehtojen aiheuttamat haitat on arvioitu molemmissa vaihtoehdoissa hyvin samankaltaisiksi.

Asutuksen kannalta etelän puolelle sijoittuva voimajohto aiheuttaisi vähemmän häiriötä. Jo nykyinen 220 kV:n voimajohto kulkee hyvin läheltä

27.9.2024

asuttuja pihapiirejä, ja linjan pohjoispuolella on myös varaus Turkkiselän voimajohdolle.

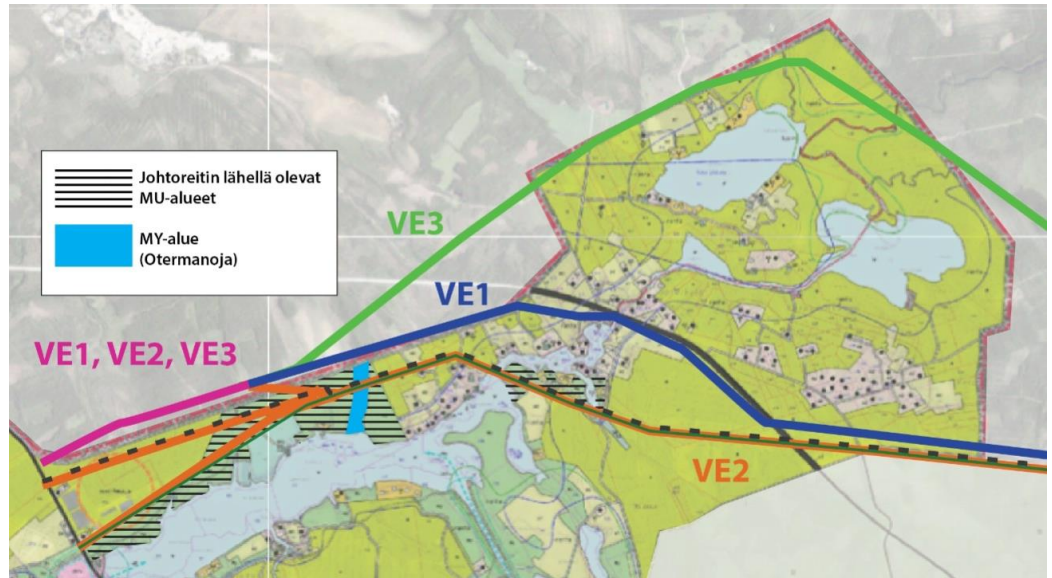
Turkkiselän voimajohdon toteutumisaikataulu ja nykyinen 220 kV:n voimajohdon johtokäytävän jatkokäyttö aiheuttavat epävarmuutta reittien vertailuun. Johtokäytävässä voimajohtojen tulisi sijaita lähellä toisiaan, jotta vaikutukset ympäristöön jäisivät mahdollisimman vähäisiksi. Näin ollen etelänpuoleinen vaihtoehto on huonompi, mikäli Turkkiselän voimajohto toteutuu ja 220 kV:n voimajohto puretaan, eikä sen tilalle tule mitään. Näin linjojen väliin ja kymmenien metrien aukko. Toisaalta, mikäli 220 kV:n johdon tilalle rakennetaan uusi ja Turkkiselän voimajohto ei toteudu, jää pohjoisessa vaihtoehdossa vastaava tyhjä aukko johtokäytävään.

Kaavoitus ja maankäyttö alueella

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa on osoitettu yhteystarvemerkintä nykyisen voimajohdon kanssa samaa reittiä kulkevalle pääsähköjohdolle. Maakuntaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on etenemässä ehdotusvaiheeseen tulevana syksynä, ja alueelle ollaan esittämässä uusia pääsähköjohdon yhteystarvemerkintöjä. Maakuntakaavan viranomaisehdotusvaiheessa reittivaihtoehdon VE3 mukaista pääsähköjohtoa ei ole maakuntakaavassa esitetty, mutta Järvenjärven pohjoispuolelle oli viranomaisehdotuksessa merkitty Haarasuonkankaan mahdolliselle voimajohdolle yhteystarve.

Vaalan kunta pitää tärkeänä sen varmistamista, että maakuntakaavamerkinnällä mahdollistetaan myös VE3 mukainen ratkaisu.

YVA-selostuksen sivulla 95 kuvataan hankkeen suhdetta Oulujoen rantaosayleiskaavaan. Kappaleessa sanotaan, että reittivaihtoehdoissa VE2 ja VE3 on johtoreitillä monissa kohdin maa- ja metsätalousvalainen alue, jolle kohdistuu ulkoilukäyttöä ja / tai ympäristöarvoja (MU), ja tämän merkinnän kaavamääräyksessä sanotaan alueelle sallittavan vain maa- ja metsätalouden harjoittamista palvelevien rakennusten ja rakennelmien rakentaminen. Lisäksi viitataan vaihtoehtoja VE2 ja VE3 koskevaan Otermanojan MY-merkinnän määräykseen. Hankesuunnitelman sanotaan olevan ristiriitainen näiden merkintöjen suhteen. Kuitenkin reittivaihtoehtoja tarkasteltaessa voi havaita, että VE3 sijoittuu miltei kokonaan Oulujokivarren rantaosayleiskaavan ulkopuolelle. Kaavan alueelle se osuu vain pohjoisosassa, ja näillä alueilla kaavamerkintänä on M. **Näin ollen ristiriidat koskevat vain vaihtoehtoa VE2, ja YVA-selostus johtaa tältä osin harhaan vaihtoehdon VE3 osalta.**

Kuva 2. Reittivaihtoehdot Oulujoen rantaosayleiskaavassa; MU- ja MY-alueet korostettuna

Suunnitellun voimajohdon etelä- ja erityisesti pohjoispuolelle on suunnitteilla paljon uutta tuulivoimaa, ja tuulivoimapuistot aiheuttavat tarvetta myös niiden sähkönsiirron voimajohdoille. Tuulivoimahankkeiden sähkönsiirtolinjat vaativat pääsääntöisesti aina YVA-prosessin, mutta useimmiten puiston ulkopuolinen sähkönsiirto jää varsinaisen kaavoituksen ulkopuolelle.

YVA-selostuksessa on arvioitu lähialueen hankkeiden ja Nuojuankangas-Seitenoikea – voimajohdon yhteisvaikutuksia niillä tiedoin, mitä helmikuussa 2024 on ollut saatavilla. Hankkeet etenevät eri vaiheissa, joten niiden toteutumisen aikataulu ja lopulliset ratkaisut ovat aina jossain määrin arvailujen varassa.

Sähkönsiirrosta aiheutuu merkittäviä vaikutuksia maanomistajille. Vaalan kunnan näkökulmasta yhteisvaikutuksien kannalta ongelmallisimpia ovat hankkeet, joiden sähkönsiirtoa suunnitellaan samaan johtokäytävään tarkasteltavan hankkeen kanssa. Johtokäytävässä on jo nyt nykyinen Nuojuankangas-Seitenoikea 220 kV voimajohto sekä varaus Turkkiselän 2 x 110 kV:n voimajohdolle. Suunniteltava hanke olisi kolmas. Lisäksi Paltamon Takiankankaan-Hukkalansalon tuulivoimahankkeen sähkönsiirtovaihtoehtona on 400 kV:n voimajohto samaan johtokäytävään, ja myös Puolangan Hirvivaara-Murtiovaaran, Koirankankaan ja Ukonkankaan hankkeiden osalta sähkönsiirtoa on suunniteltu saman johtokäytävän kautta. Haarasuonkankaan 400 kV:n voimajohdon yksi reittivaihtoehto kulkee Järvenjärven pohjoispuolelta ja siitä Nuojuankankaalle saakka hyvin lähellä Nuojuankangas-Seitenoikea -voimalinjaa. Pahimmassa tapauksessa Vaalan puolella voisi kulkea neljä tai viisi voimalinjaa samassa johtokäytävässä, mikä aiheuttaisi merkittäviä kielteisiä vaikutuksia. Myös Nuojuankankaan aseman lähestyminen ja valtakunnanverkkoon liittyminen olisi haasteellista.

27.9.2024

Joutensuon uusi suunniteltu sähköasema on erittäin merkittävä suunnitelma, jota Vaalan kunta pitää erityisen hyvänä ja tärkeänä hankkeena, jota tulisi edistää nopeasti. Sen toteuttaminen vähentää tarvittavien johtoreittien määrää ja pituutta, mahdollistaa hankkeille yhteisiä siirtolinjoja, tuo toteuttamisvarmuutta eri hankkeille ja näin edistää myös vihreän siirtymän mukaisten hankkeiden toteuttamista. Edellä mainitut seikat palvelevat paitsi tuulivoimapuistojen toimijoita, myös yksittäisiä maanomistajia ja alueen kuntia. Joutensuon asema ratkaisisi myös aiemmin mainitun ongelman useista vierekkäisistä voimajohdoista sekä niiden liittymisen valtakunnanverkkoon.

Yleiset huomiot

Vaalassa, kuten muuallakin voimajohdon suunnittelualueella, linja kulkee laajojen peltoalueiden läpi. Kunta kehottaa ottamaan pylväspaikkoja suunniteltaessa yhteyttä maanomistajiin ja peltojen viljelijöihin sopivien paikkojen kartoittamiseksi. Näin on mahdollista vähentää ja välttää mm. salaojitukselle aiheutuvia vaurioita.

Mielipiteet

Mielipide 1

Haluamme antaa mielipiteemme kyseiseen hankkeeseen Puolangan kunnan asukkaiden ominaisuudessa. Kyseisellä voimajohtohankkeella on vaikutusta myös alueelle kaavailtuihin moniin tuulipuisto hankkeisiin, joita emme tässä suuruudessaan kannata huomioiden suuret yhteisvaikutukset ja muutenkin negatiiviset vaikutukset. Pääsääntöisesti uusi voimajohto sijoittuu nykyisen voimajohdon rinnalle, mutta vaatii myös uusia maasto käytäviä. Uudet maasto käytävät halkovat maisemaa uusista kohti aiheuttaen haittaa asutukselle, vapaa-ajan asutukselle ja luonnolle. Nykyisen voimajohdon rinnalle rakentaminen tietää sitä, että entinen maasto käytävä levenee oleellisesti entiseen verrattuna.

YVA-arviointiselostuksessa sivulla 57 mainitaan, että esimerkiksi pylväspaikkoja ei määritellä YVA-menettelyn yhteydessä. Kuitenkin viranomaisten ja muiden tahojen tulisi pyrkiä antamaan arviointiselostuksen pohjalta arvio hankkeesta. Mihin tämä arvio sitten perustuu, jos oleellisia tietoja ei ole saatavilla tai ne täsmennetään myöhemmin? Sivulla 58 puhutaan erilaisista selvityksistä. Kuinka luotettavana voidaan pitää sitä, että esimerkiksi osa luontodirektiivi neljään kuuluvien lajien tarkastelusta suoritettiin muiden luontoselvitysten yhteydessä, eikä omina selvityksinään? Mielestämme tämän lisäksi luotettavuutta eivät lisää ainakaan vain yhtenä vuotena tehdyt selvitykset. Selvitykset vaikuttavat hyvin pintapuolisilta ja niiden kuvaukset ovat hyvin suppeat.

27.9.2024

Lukijalle jää epäselväksi, että onko lepakko-, viitasammakko-, sauikko- tai suurpetoselvityksiä edes tehty alueelle vai pohjautuvatko selvitykset jo olemassa oleviin tietoihin tai karttatarkasteluihin. Sivulla 252 löytyy lause liittyen suurpetoihin. Sudesta on havaintoja johtoreitiltä, sen länsiosasta. tunnistettuja reviierejä ei johtoreitin alueella ole. Ilveksestä ja ahmasta on niin ikään havaintoja johtoreitin alueelta. Kuka on havainnut ja milloin? Puhutaan, että alueella ei ole susireviiriä, mutta LUKEN reviirikarttojen mukaan Kemilän reviiiri sivuaa hanketta ja Kivesjärven reviiiri sijoittuu hankealueelle. Vaihtoehtoon VE 3 reitiltä ei ole tehty varsinaista liito-oravaselvitystä, koska vaihtoehto muodostettiin vasta kesällä 2023, ja lajin optimaalinen selvitysajankohta oli ohi. Maasto kartoituksissa ei tehty havaintoja lajista ja lajille soveltuvia kuusivaltaisia metsiä on hyvin vähän. Mielestämme kyseinen toteamus heikentää tämänkin selvityksen luotettavuutta ja asettaa alueen eriarvoiseen asemaan. Lajien selvitysohjeissa kuvataan, että ei voida todeta esimerkiksi liito-oravan suhteen, että lajille soveltuvaa metsää on hyvin vähän tutkimatta lajin olemassa oloa. Liito-orava vaihtelee elinpiiriään hyvin tiheään. Eläinlajien kohdalla myös puhutaan lähinnä liito-oravaan kohdistuvien vaikutusten lieventämisestä, vaikka alueella esiintyy muitakin lajeja.

YVA:ssa sivulla 269 kerrotaan, että kokonaisuudessaan yhteisvaikutukset ovat suuret, kielteiset, mikäli kaikki suunnitellut voimajohdot tässä tarkasteltavan hankkeen rinnalle toteutuisivat. Tämän kaltaiset lausahdukset nousevat yksittäistenkin tuulipuisto hankkeiden YVA-selvityksistä. Miten näitä kielteisiä vaikutuksia aiotaan lieventää tai poistaa ja kuka tämän tekee? Onko kaikki vain turhaa sanahelinää? Lähinnä peräänkuulutamme sitä, että mikä merkitys näillä YVA-selvityksillä on, jos niitä ei kuitenkaan todellisuudessa huomioida oikealla tavalla.

Mielipide 2

Linjavaihtoehto nro 3:

Olemme samalla kannalla Vaalan kunnan kanssa ja kannatamme em. vaihtoehtoa.

Mielipide 3

Vaalan koulukeskuksella 6.6.2024 esiteltiin vaihtoehto 3, jossa voimalinja kiertää Järvikylän järvet pohjoispuolelta. Esitellyistä vaihtoehtoista tämä vaihtoehto 3 on mielestämme paras, koska siitä on vähiten haittaa Järvikylän asukkaille ja maanomistajille.

Toiseksi paras on vaihtoehto 2 eli uuden linja sijoittaminen vanhan linjan eteläpuolelle.

Mielipide 4

Omistan 3 asuinkiinteistöä Nuojuan sähköaseman naapurista ja nykyinen seittenoikean linja menee pihan/puutarhan läpi, mikä ei ole hyvä asia. se on vaaraksi lapsille ja aiheuttaa myös melu haitan sopivilla keleillä. visuaalisesta haitasta nyt puhumattakaan.

Joten toivon että uusi linja kiertää mahdollisimman kaukaa taimi kartanon tontin.

27.9.2024

Mieliipide 5

Toistamme jo ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta lausumamme mielihiteen hankkeesta (ks. alla). Lisäksi toteamme seuraavaa:

- a) Toisin kuin yva-selostuksessa annetaan ymmärtää, emme ole esittäneet Osmankajärven eteläpuolitse kiertävän reittivaihtoehdon yhteydessä, että voimajohto yhdistettäisiin samaan pylväsrakenteeseen tuulipuiston sähkönsiirron kanssa, vaan että voimajohto kulkisi samassa maastokäytävässä kuin tuulipuiston sähkönsiirtolinjat. Tällä ratkaisulla pienennettäisiin huomattavasti mittavia maisema- ja ympäristöhaittoja, jotka näistä hankkeista kiistatta aiheutuvat. Tämä ratkaisu lienee teknisesti mahdollista toteuttaa, ja antaisi mahdollisuuden ennallistaa vanhan voimalinjan turmelemia kohteita esimerkiksi Kongas- ja Osmankajärvien välisellä kannaksella.
- b) Ymmärrämme, että sähkösiirron on toimittava myös uuden linjan rakentamisvaiheessa. On kuitenkin vaikea uskoa, etteikö uutta voimalinjaa voitaisi teknisesti esimerkiksi Salmenjoen kohdalla toteuttaa vanhan linjan paikalle (noin puolen kilometrin matkalla) ilman merkittävää katkoa sähkönsiirtoon. Kyse on muutamasta pylväsvälistä. Hyvällä projektinhallinnalla tässä tapauksessa voitaisiin välttää merkittäviä kielteisiä maisema- ja ympäristövaikutuksia sekä vaikutuksia maan arvon laskemiseen ja sitä kautta korvausvaateisiin.
- c) Salmenjoen kohdalla on syytä suorittaa raakkukartoitus. Uuden voimalinjan rakentaminen aiheuttaa paikallisia vesistövaikutuksia, jotka todennäköisesti vaarantaisivat erittäin uhanalaisen raakun elinympäristön joessa.
- d) Joutensuon kiertävästä reittivaihtoehdosta todetaan selostuksessa, että sen vaikutukset luonnolle ovat perusreittiä kielteisemmät. Tämä on totta. Toisaalta selostuksessa mainitaan, että vaihtoehtoisen reitin alueelle ollaan suunnittelemassa tuulivoimaloita, joiden maisema- ja ympäristövaikutukset olisivat voimalinjaa merkittävämmät. Tämä ei uusimman tiedon valossa ole totta, vaan näillä näkymin Takiankankaan suunnittelualueen pohjoisosaan ei ole tulossa tuulivoimaloita johtuen alueen merkittävistä luontoarvoista. Voimalinjahanketta tulee koordinoita nykyistä paremmin tuulivoimayhtiön hankkeen kanssa ja ratkaisun tulee olla sellainen, että ympäristölle aiheutuu mahdollisimman vähän kuormitusta. Tässä tapauksessa se tarkoittaa, että Joutensuon kohdalla toteutetaan perusvaihtoehto, mikäli esittämämme Osmangan ja Joutensuon eteläpuolitse kiertävä vaihtoehto perustellusti todettaisiin toteuttamiskelvottomaksi.

Aiemmin esitetty mieliipide Fingridin Nuojuankangas-Seitenoikea (400 + 110 kilovoltin) voimajohtohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan

Yleistä hankkeesta ja sen ympäristövaikutusten arvioinnista

Voimalinjan toteuttaminen uudessa käytävässä tai vanhan linjan rinnalla käytävää leventämällä aiheuttaa merkittävää hiilinielujen pienenemistä ja luontokatoa. Nämä vaikutukset ovat juuri päinvastaisia kuin tämänkin hankkeen perustana olevalla ns. vihreällä siirtymällä

27.9.2024

(tässä: tuulivoiman lisärakentaminen pyritään. Ympäristövaikutusten arviointia tulisi koordinoida muiden lähialueella tehtävien ympäristövaikutusten arviointien kanssa (esim. Hukkalansalon ja Takiankankaan tuulipuistot). Hankkeiden kokonaisvaikutukset ja merkitys yhteiskunnallisesti asetettujen tavoitteiden saavuttamiselle tulisi myös kokonaisuutena. Esimerkiksi elinympäristöjen pirstaloituminen ja hiilinielujen pieneneminen ilmiöitä, jotka saattavat muodostua merkittäviksi vasta useiden hankkeiden yhteisvaikutuksesta.

Kiinteistö xxx-xxx, Puolanka

Sekä vanha 220 kilovoltin voimalinja että suunniteltu uusi voimalinja kulkisivat Kongas- ja Osmankajärvien välisellä kapeahkolla kannaksella sijaitsevan kiinteistömme halki noin puolen kilometrin matkan. Kannaksen molemmat rannat ovat Suomen sisävesillä suhteellisen harvinaisia luonnonhiekkarantoja. Kannaksen keskiosassa on jonkin verran jäljellä luonnontilaista suota sekä lähde. Järvien välinen kannas on eläimistön kannalta keskeinen kulkureitti ja myös elinympäristö useille uhanalaisille lajeille. Voimalinjaväylän leventäminen (> 100 metriä) yhdistettynä muutenkin kapeaan eläinten kulkuväylään estää useiden lajien liikkumista. Linjan yhteisvaikutukset kapean kannaksen kanssa voivat olla arvaamattoman suuret alueen eläimistölle. Nykyisen vanhan voimalinjan alta löytyy säännöllisesti johtoihin törmänneiden lintujen, kuten joutsenten, hanhien ja päiväpetolintujen, raatoja. Kiinteistöllä havaituista nisäkäslajeista mainittakoon tässä metsäpeura, ahma, ilves ja saukko sekä linnuista pesimälajeina mm. valkoviklo, metso, teeri ja hömötiainen. Kannasta halkoo myös järvet yhdistävä noin 700 metrin pituinen Salmenjoki. Kirkasvetisessä joessa viihtyvät mm. purotaimen, harjus sekä majavat ja erilaiset simpukat ja kotilot.

Kesänviettopaikka on suvun yhteisomistuksessa, ja aktiivisia käyttäjiä erämökillä on nykyään kymmeniä. Tämä on syytä huomioida, jos ja kun jonkinlaista kustannus-hyöty-analyysia hankkeesta tehdään.

Vanhaan linjaan on vuosikymmenien saatossa totuttu, vaikkakin ihmetystä on herättänyt se, miksi se on aikanaan rakennettu luonnoltaan niin herkkään ja kauniiseen ympäristöön. Sen sijaan on vaikea ymmärtää, että nykyaikana, kun ymmärryksen luonto- ja ympäristöarvojen merkityksestä luulisi kasvaneen, suunnitellaan nyt hankkeilla olevan kaltaista laajennusta voimalinjaan. Nähdäksemme vaihtoehtoja on:

1. Vaihtoehtoinen linjaus

Koko uuden voimalinjan linjausta tulisi harkita siten, että se kiertäisi Osmankajärven eteläpuolitse. Tätä linjausta tukee se, että alueelle on suunnitteilla sekä Hukkalansalon että Takiankankaan tuulipuistot (Ilmatar). Uusi linjaus kulkisi pääosin em. tuulipuistojen alueella, joita halkovat muutenkin useat sähkölinjat ja tiet Maisemallisesti uusi linja sopisi paremmin sinne. Ilmattaren suunnitelmissa Hukkalansalon tuulipuiston tuotanto voitaisiin siirtää Osmankajärven eteläpuolitse

27.9.2024

länteen. Näin ollen olisi mahdollista yhdistää nämä kaksi linjaa, millä olisi merkittävä luontoa säästävä vaikutus. Tämä linjaus mahdollistaisi myös Paltamon puolella sijaitsevan Joutensuon Natura-alueen kiertämisen etelän puolelta.

Sekä Hukkalansalon että Takiankankaan tuulipuistojen eteneminen on siinä vaiheessa, että varmuus niiden rakentamisesta saadaan riittävän ajoissa voimalinjahankkeen kannalta. Epävarmuus tuulipuistojen toteutumisesta ei siis voi olla syy tämän linjausvaihtoehdon huomiotta jättämiseksi.

2. Maakaapelointi herkillä maisema- ja luontokohteilla

Ely-keskuksen ja Fingridin järjestämässä hankkeen esittelytilaisuudessa 23.3.2023 väitettiin, että linjan toteuttaminen maakaapelina aiheuttaisi noin kymmenkertaiset kustannukset verrattuna ilmajohtoon. Tämä arvio perustunee ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa (s. 27) esitettyyn vertailutietoon vuodelta 2007 koskien Vantaan Länsisalmen ja Helsingin Vuosaaren välistä maakaapelia. Kyseistä tapausta ei missään tapauksessa voi pitää vertailukelpoisena tälle hankkeelle johtuen mm. tiheästä asutuksesta ja kunnallistekniikasta sekä kallioisesta maaperästä. Yva-arviointiohjelmassa ei myöskään arvioida kaapeloinnista syntyviä ympäristö-, maisema- ja muita hyötyjä, mitkä olisivat paikoin hyvinkin merkittäviä. Vaadimme, että voimalinjan (osittaisen) kaapeloinnin hyödyistä ja kustannuksista tehdään kunnollinen selvitys ennen toteuttamispäätöstä.

xxx-xxx kiinteistön alueella maaperä on pääasiassa pehmeää turve- tai hiekkamoreenimaata. On oletettavaa, että turvealueella uusien pylväiden perustamiskustannus on niin korkea ja kaapelin kaivaminen niin edullista, että kustannusero voi olla hyvinkin maltillinen. Tähän kun lisätään hyödyt, saattaa kaapelointi hyvinkin olla myös kokonaisuutena edullisempi vaihtoehto. Lisäksi joillakin maanomistajilla (kuten Salmijoen tapauksessa) saattaisi olla halukkuutta osallistua kaapeloinnin kustannuksiin, jos sitä tarjotaan vaihtoehtona ilmajohtolle.

3. Uuden linjan toteuttaminen vanhan linjan paikalle

Kolmantena vaihtoehtona esitämme omistamamme tilan osalta uuden voimalinjan toteuttamista samalle paikalle kuin vanha linja. Tämä mahdollisuus on esitetty ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa (s. 117). Esittelytilaisuudessa tätä kysyessäni vastaus oli, että se ei ole teknisesti mahdollista. Ristiriitaista! Vanhalle paikalle toteuttaminen säästäisi kannaksen herkkää luontoa ja Kongasjärven rantavyöhykettä sekä säilyttäisi Kongasjärveltä ja sen rannoilta sijaitsevilta mökeiltä katsoen maisemat lähempänä nykytilaa. Mikäli uusi linja toteutetaan nyt suunnitellun mukaisesti vanhan linjan pohjoispuolelle, tarvelee se Kongasjärven rantametsät pitkältä matkalta muuttaen radikaalisti järveltä aukeavia näkymiä. Lisäksi lisäkustannuksia aiheutuisi potentiaalisen rantatonttimaan pilaamisesta aiheutuvista korvausmaksuista.

27.9.2024

Kiinteistö xxx-xyy, Paltamo

Vanha voimalinja kulkee Paltamon Joutensuon Natura-alueen läpi. Tuo alue pakkolunastettiin ja lohkottiin kiinteistöstämme 2000-luvun alkuvuosina. Nyt vanhalle linjaukselle vaihtoehtona esitetään uuden voimalinjan rakentamista pohjoisemmaksi kiinteistömme läpi noin 800 metrin matkan. Ratkaisu tuntuisi kohtuuttomalta, ottaen huomioon tosiasian, että ensin suojelemamme suo voimalinjoineen pakkolunastettiin meiltä. Lisäksi se olisi myös luonnon kannalta järjetöntä, koska suunnitelman mukaan myös vanha linja jäisi paikoilleen. Lopputulema olisi se, että Natura-alueella säilyisi linja, ja lisäksi vain muutamia satoja metrejä pohjoisemmaksi tulisi uusi linja, jonka alta pelkästään meidän kiinteistömme osalta pitäisi kaataa noin viisi hehtaaria metsää. Tällä on merkittävä hiilinielua pienentävä vaikutus, kun huomioidaan, että vaihtoehtoinen (nykyinen) reitti kulkee avosuolla. Samalla tuhoutuisi tilamme läpi virtaavan Joutenpuron varteen sijoittuva arvokas elinympäristö. Vaihtoehdot:

1. Edellä kohdassa on esitetty voimalinjalle vaihtoehtoinen reitti, joka kiertäisi Natura-alueen eteläpuolelta pitkin Takiankankaan tuulipuistoa.
2. Linja toteutetaan Natura-alueen läpi maakaapelina. Tällä olisi merkittävä positiivinen vaikutus Natura-alueen maisemaan sekä linnustolle. Maanomistaja (valtio) kompensoi varmasti Fingridille mielellään aiheutuneet lisäkustannukset.
3. Toteutetaan uusi linja vanhan linjan paikalle.

Mielipide 6

Jätän mielipiteeni kyseistä linjanrakennus hanketta koskien, kannatan vaihtoehtoa ve 1 tai 2, koska vanha linja kulkee jo samoilta seuduilta. Meiltä pieniltä metsänomistajilta menee kohtuuttoman isopala pienestä metsästä, jos ve 3 rakennetaan. Eikö linjan voisi kiertää Järvikylän ja Vaalan välistä valtionmaitten kautta?

Muutama vuosi sitten myrsky vei jo suuren osan metsästämme ja olemme itse omalla rahalla ja kustannuksella ilman mitään avustuksia istuttaneet kuusia ja lannoittaneet metsää, sekä raivannut ja hoitanut metsää.

Mielipide 7

Vastustan ve 3 rakentamista. Kannatan vaihtoehtoa ve 1 tai 2, koska vanha linja kulkee jo samoilta seuduilta.

Olemme edesmenneen mieheni kanssa hoitaneet pientä metsäpalastamme eläkepäiviemme turvaksi, nyt te aiotte viedä ison osan maastamme vajaa kasvuista metsää, joka olisi muutamien vuosien kuluttua tukkimetsää, ilmaiseksi.

Toivon, että päädytte versioon 1 tai 2.

27.9.2024

Mielpide 8

Linja kannattaisi ehdottomasti tehdä jo nykyisten linjojen tai valtatie 22 viereen VE1 ja VE2. Tällä tavalla saataisiin nykyistä suomalaista metsämaisemaa mahdollisimman paljon säilytettyä.

VE 3 alueella on runsaasti riistaa ja kyseisen linjan leikkaus metsään vaikuttaisi riistan liikkumiseen, alueen metsästyksen ja sitä kautta alueen ihmisten hyvinvointiin.

Muutaman vuoden välein esiintyvät kovat myrskyt kaatavat metsää alueella paljon ja uuden linja-aukon VE3 rakentaminen edesauttaisi myrskytuhoja huomattavasti.

Mielpide 9

Mielpide YVA-selostuksessa (Nuojuankangas-Seitenoikea 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke, Ympäristövaikutusten arviointiselostus, v. 2024) esitettyyn Joutensuon kiertoreitin tekniseen vaihtoehtoon:

Uusi voimajohto tulisi sijoittaa perusreitille nykyisen 220 kilovoltin voimajohdon rinnalle myös Joutensuon alueella.

Perustelut:

Perusreitistä on vähemmän haittaa metsätalouskäytölle. Teknisenä vaihtoehtona YVA:ssa esitetty Joutensuon kiertoreitti sijoittuu yksityisomisteisille pääosin peitteisille, laajalti ojitetuille metsätalouskäytössä oleville turvemaille ja mäntyvaltaisiin kangasmetsiin. Kiertoreitin uuden johtoalueen leveys on noin 62 metriä ja pituus 4 800 m. Metsätalouskäytöstä poistuu yksityisiltä metsänomistajilta täten noin 30 hehtaaria käytännössä ikuisiksi ajoiksi.

Luontoarvojen kannalta esitetty Joutensuon kiertoreitti uutena voimajohtokäytävänä pirstoo yleistä luonnonympäristöä perusreittiä enemmän muodostaessaan uuden erillisen "saarekkeen" voimajohtojen väliin kuten YVA-selostuksessa on todettu. Perusreitillä nykyisen voimajohdon rinnalla pirstoutuminen ei lisäännä.

YVA-selostuksen Liitteessä 3 (Arvio hankkeen vaikutuksista Joutensuon FI1200306 SAC Natura 2000 – alueeseen, v. 2024) todetaan: *"Voimajohtohanke ei aiheuta Natura-alueen tai sen luontotyyppien pirstoutumista sijoituessaan nykyisen rinnalle. Voimajohto ei muuta suoluontoa siten, että sen toiminnallisuus heikkenisi tai alueella esiintyvät lajit häviäisivät."* Aapasoiden osalta Liitteessä 3 arvioidaan perusreitille sijoittuvan rinnakkailinjan vaikutusten ko. luontotyyppiin olevan vähäisiä. Voimajohdon toteuttamisen ei arvioida heikentävän luontotyyppiä merkittävästi. Puustoisten soiden osalta rinnakkaislinjan vaikutukset luontotyyppiin ovat korkeintaan kohtalaisia, ekologisesta näkökulmasta merkityksettömiä. Käytettäessä porapaaluja pylväasperustuksina ko. alueilla ja rakennustöiden oikealla ajoittamisella voidaan muutokset ja haitat luontotyyppisiin ja linnustoon minimoida hyvinkin tehokkaasti. Rakentamistöiden aikaisten mahdollisten pintakasvillisuuden vaurioalueiden on todettu palautuvan töitä edeltävään luonnontilaan.

27.9.2024

Uuden voimajohtolinjan sijoittaminen nykyisen 220 kV-linjan viereen muodostaisi yhtenäisen oman "luontotyyppinsä" voimajohtolinjalle, joka siellä ennestään jo on. Se sijoittuisi valtion omistamille maille ja menetykset yksityisten metsäomistajien metsätaloudelle voidaan välttää.

OSA 2:

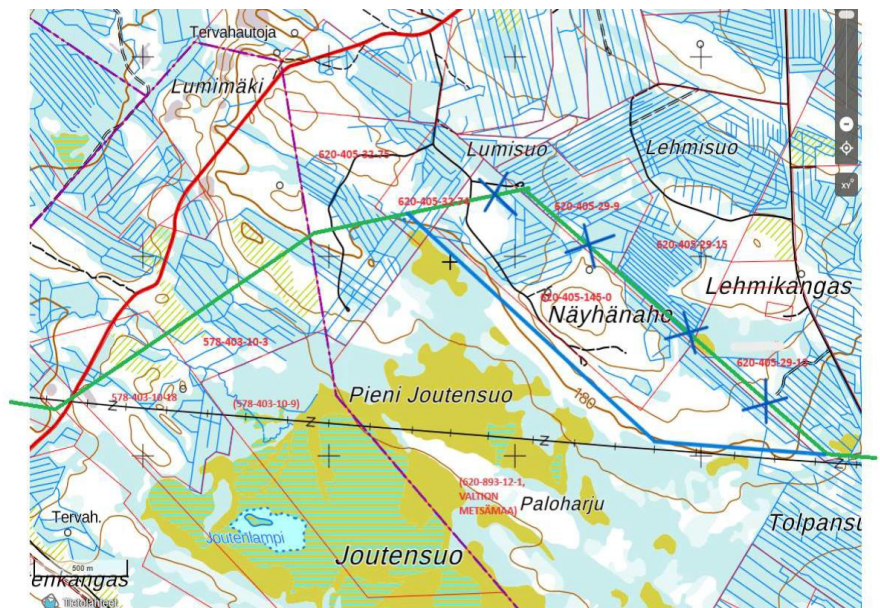
Mielipide YVA-selostuksessa (Nuojuankangas-Seitenoikea 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke, Ympäristövaikutusten arviointiselostus, v. 2024) esitettyyn Joutensuon kiertoreitin tekniseen vaihtoehtoon:

Mikäli Joutensuon kiertoreitin tekninen vaihtoehto tullaan toteuttamaan vanhan linjan viereisen perusreitin sijaan, tulisi kiertoreittiä muuttaa.

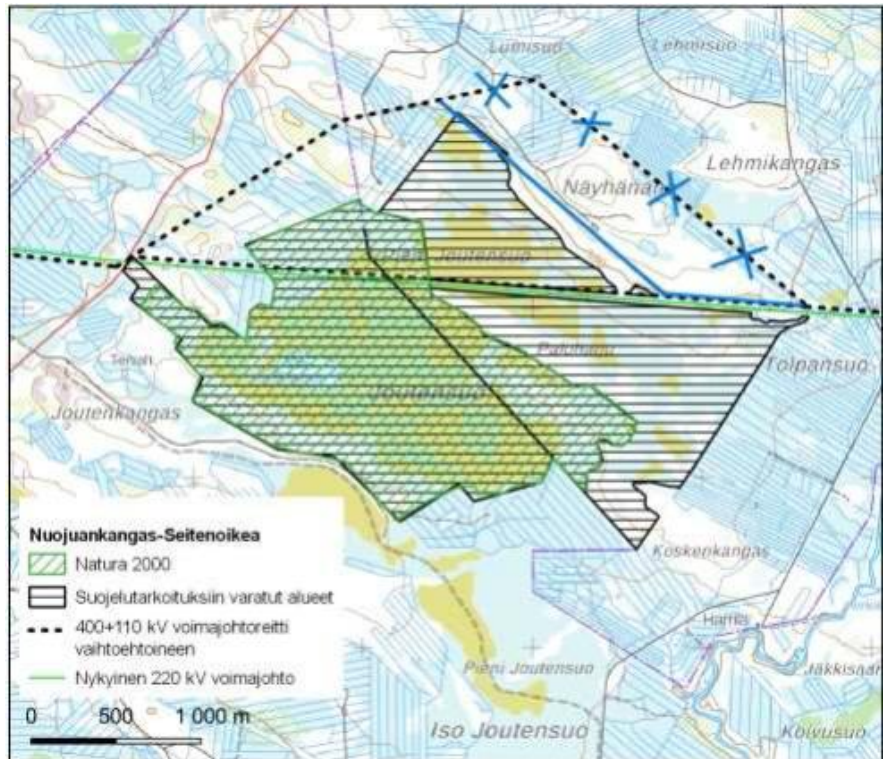
Perustelut:

Teknisenä vaihtoehtona YVA-selostuksessa esitetty Joutensuon kiertoreitti sijoittuu yksityisomisteisille pääosin peitteisille, laajalti ojitetuille metsätalouskäytössä oleville turvemaille ja mäntyvaltaisiin kangasmetsiin. Kiertoreitin uuden johtoalueen leveys on noin 62 metriä ja pituus 4 800 m. Metsätalouskäytöstä poistuu yksityisiltä metsänomistajilta täten noin 30 hehtaaria käytännössä ikuisiksi ajoiksi.

Yksityisille metsänomistajille aiheutuvien haittavaikutusten vähentämiseksi kiertoreittiä tulisi muuttaa siten, että kiertoreitti kulki valtion omistamien maiden alueilla mahdollisimman paljon. Kiertoreitin itäistä loppupäätä voitaisiin siirtää länteen n. 800 m. Kiertoreitin loppuosan linjaus kulki luode-kaakko -suuntaisesti kiinteistön Näyhänaho lounaispuolella lounaisrajan suuntaisesti kokonaisuudessaan valtion mailla yhtyen kiertoreitin länsi-itä -suuntaiseen osuuteen. Tällä linjauksella voitaisiin vähentää n. 60 % eli n. 18 ha yksityismetsien menetyksistä. Kiertoreitin tämä osa sijoittuisi luonnollisesti kahden maastotyyppin eli metsämaan ja suoalueen rajalle ja se sijaitisi pääosin Metsähallituksen suojelualueeksi varatun alueen ulkopuolelle. (Ehdotettu linjamuutos on esitetty sinisellä alla olevissa kuvissa).

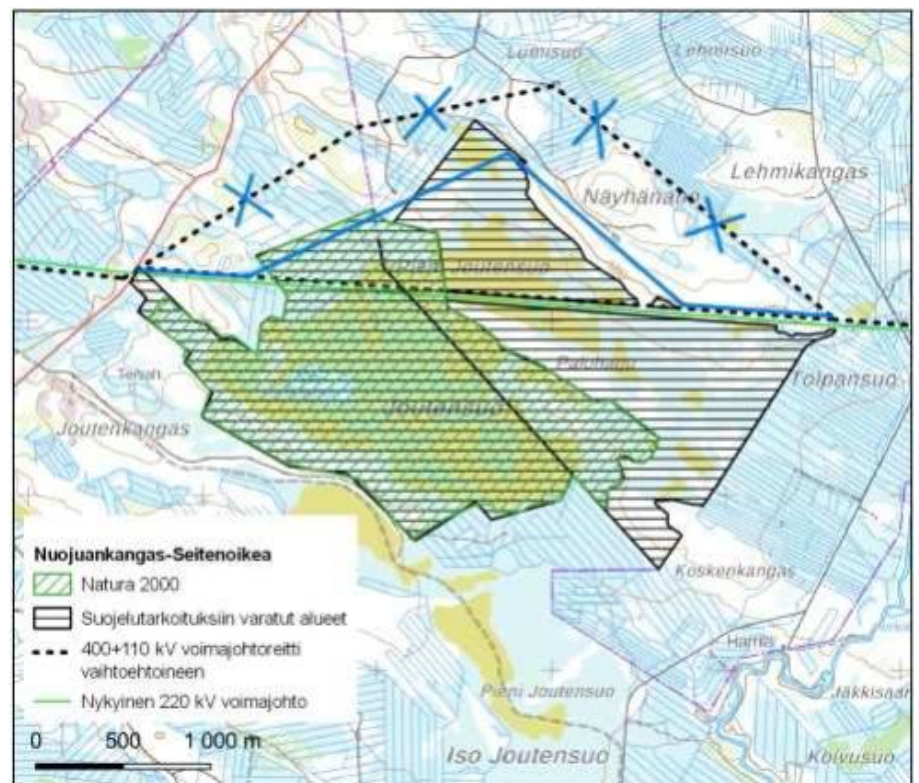
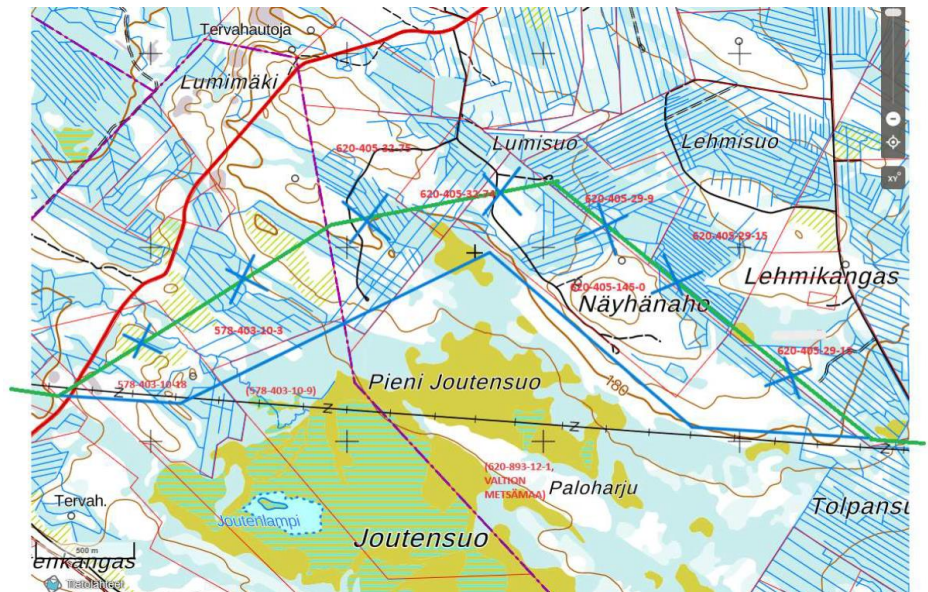

27.9.2024

Edelleen kiertoreitin linjausta voisi muuttaa länsipäädyssä siten, että myös siellä reitti kulki suurimmaksi osaksi valtion mailla. Kiertoreitin läntistä alkupäätä voitaisiin siirtää itään n. 500 - 600 m. Kiertoreitin alkuosa voisi leikata vähäisiltä osilta Metsähallituksen suojelualueeksi varattua aluetta sekä Natura-alueita. Johtoalueen alle jäävän maa-alueen osuus em. suojelualueiden pinta-aloista on kuitenkin häviävän pieni ja vaikutuksia aapasuoalueisiin ei käytännössä ollenkaan. Yksityismetsien menetykset lähes nollautuisivat kyseisellä linjauksella. Kiertoreitin tämä osa sijoittuisi luonnollisesti metsätalouskäytössä olevien maa-alueiden sekä suojelualueiden välille. (Ehdotettu linjamuutos on esitetty sinisellä alla olevissa kuvissa).

27.9.2024

Em. linjauksilla yleisen luonnonympäristön pirstoutuminen olisi myös paljon vähäisempää kuin YVA:ssa esitetyn teknisen vaihtoehdon aiheuttaman ”saarekkeen” mukanaan tuoma pirstoutuminen.

Mielipide 10

Paikka, jossa asumme, on Haukijärventielle Vaalan Kankarin kylässä. Asuinrakennus sijaitsee nykyisen linjan keskeltä 180m:n päässä. Piha-alueen reunaan on n.100 m. VE1 olisi meidän asuinpaikallemme erittäin

27.9.2024

voimakkaasti tontin arvoa ja asumisviihtyvyyttä alentava ratkaisu. Päärakennus on noin 10v. vanha. Rakennusta suunniteltaessa etelään päin tehtiin isohkot ikkunat, josta näköala aukeaa peltoaavalle. Kyseinen ikkunanäkymä on huomattavan korkealla ympäröivään maastoon nähden. Peltolohkolle VE1 vaihtoehdossa tulee väistämättä pylväs. Tämä pylväs tulisi suoraan näkymään etelän puolen ikkunoista. Suurena haittana myös talon viereen tuleva pylväs. Jo nykyisen linjan aikana äänihaitat ovat merkittäviä. Sekä Turkkiselän siirtolinja ja uusi Fingridin linja tullessaan nykyisen linjan pohjoispuolelle tekevät pihasta erittäin äänekkään ja avaran. Olemassa olevan linjan ja pihan välissä on nykyään hoidettu maisemametsä. VE1 versiossa se jouduttaisiin poistamaan kokonaan. Linja-alue rajoittuisi pihanurmikkoon.

VE2 olisi huomattavasti parempi. Ko. versiossa asuinviihtyvyys säilyy kohtuullisen hyvin. Kiinteistön arvo ei laske niin paljon.

Toivomme, että myös suunnitteluvaiheessa kun pylväspaikkoja määritellään, kuultaisiin myös maanomistajia.

Mielipide 11

Suunniteltu kiertoreitti kulkisi meidän metsätalousmaamme läpi. Kyseiselle alueelle on suunniteltu tuhkalannoitusta ja oijen perkaamista v.2025.

Mielestämme uusi voimajohto voi kulkea nykyisen voimalinjan vierellä, myös Joutensuon kohdalla. Jos Joutensuon kiertoreitti suunnitellusti toteutuu, niin uusi johtoreitti kulkee tilamme xxx-xy läpi. Jos kiertoreitti valitaan, niin esitän liitteissä 1 ja 2 olevia vaihtoehtoja suunnitellun kiertoreitin sijasta.

Liite 1.

Mielipide YVA-selostuksessa (Nuojuankangas-Seitenoikea 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke, Ympäristövaikutusten arviointiselostus, v. 2024) esitettyyn Joutensuon kiertoreitin tekniseen vaihtoehtoon:

Uusi voimajohto tulisi sijoittaa perusreitille nykyisen 220 kilovoltin voimajohdon rinnalle myös Joutensuon alueella.

Perustelut:

Perusreitistä on vähemmän haittaa metsätalouskäytölle. Teknisenä vaihtoehtona YVA:ssa esitetty Joutensuon kiertoreitti sijoittuu yksityisomisteisille pääosin peitteisille, laajalti ojitetuille metsätalouskäytössä oleville turvemaille ja mäntyvaltaisiin kangasmetsiin. Kiertoreitin uuden johtoalueen leveys on noin 62 metriä ja pituus 4 800 m. Metsätalouskäytöstä poistuu yksityisiltä metsänomistajilta täten noin 30 hehtaaria käytännössä ikuisiksi ajoiksi.

Luontoarvojen kannalta esitetty Joutensuon kiertoreitti uutena voimajohtokäytävänä pirstoo yleistä luonnonympäristöä perusreittiä enemmän muodostaessaan uuden erillisen "saarekkeen" voimajohtojen väliin pirstoen yleisesti luonnonympäristöä kuten YVA-selostuksessa on todettu. Perusreitillä nykyisen voimajohdon rinnalla pirstoutuminen ei lisäännä.

27.9.2024

YVA-selostuksen Liitteessä 3 (Arvio hankkeen vaikutuksista Joutensuon FI1200306 SAC Natura 2000 – alueeseen, v. 2024) todetaan: "Voimajohtohanke ei aiheuta Natura-alueen tai sen luontotyyppien pirstoutumista sijoituessaan nykyisen rinnalle. Voimajohto ei muuta suoluontoa siten, että sen toiminnallisuus heikkenisi tai alueella esiintyvät lajit häviäisivät." Aapasoiden osalta Liitteessä 3 arvioidaan perusreitille sijoittuvan rinnakkailinjan vaikutusten ko. luontotyyppiin olevan vähäisiä. Voimajohdon toteuttamisen ei arvioida heikentävän luontotyyppiä merkittävästi. Puustoisten soiden osalta rinnakkaislinjan vaikutukset luontotyyppiin ovat korkeintaan kohtalaisia, ekologisesta näkökulmasta merkityksettömiä. Käytettäessä porapaaluja pylväspäristyksinä ko. alueilla ja rakennustöiden oikealla ajoittamisella voidaan muutokset ja haitat luontotyyppeihin ja linnustoon minimoida hyvinkin tehokkaasti. Rakentamistöiden aikaisten mahdollisten pintakasvillisuuden vaurioalueiden on todettu palautuvan töitä edeltävään luonnontilaan.

Uuden voimajohtolinjan sijoittaminen nykyisen 220 kV-linjan viereen muodostaisi yhtenäisen oman "luontotyyppinsä" voimajohtolinjalle, joka siellä ennestään jo on. Se sijoittuisi valtion omistamille maille ja menetykset yksityisten metsäomistajien metsätaloudelle voidaan välttää.

Liite 2

Mielipide YVA-selostuksessa (Nuojuankangas-Seitenoikea 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke, Ympäristövaikutusten arviointiselostus, v. 2024) esitettyyn Joutensuon kiertoreitin tekniseen vaihtoehtoon:

Mikäli Joutensuon kiertoreitin tekninen vaihtoehto tullaan toteuttamaan vanhan linjan viereisen perusreitintä sijaan, tulisi kiertoreittiä muuttaa.

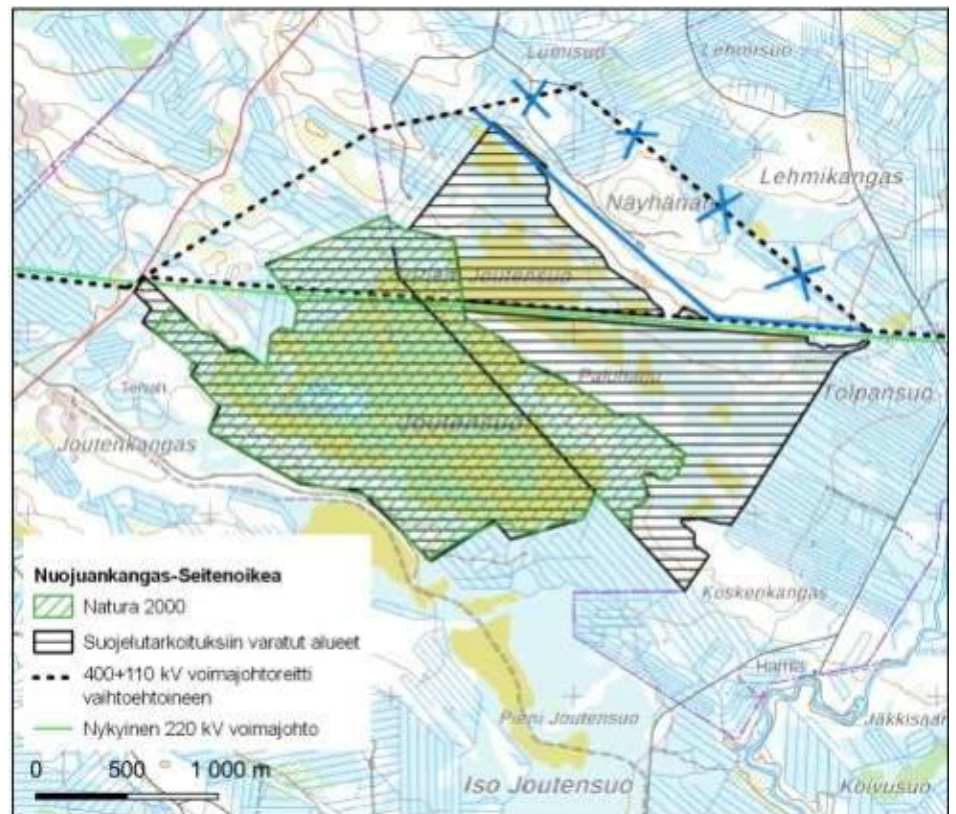
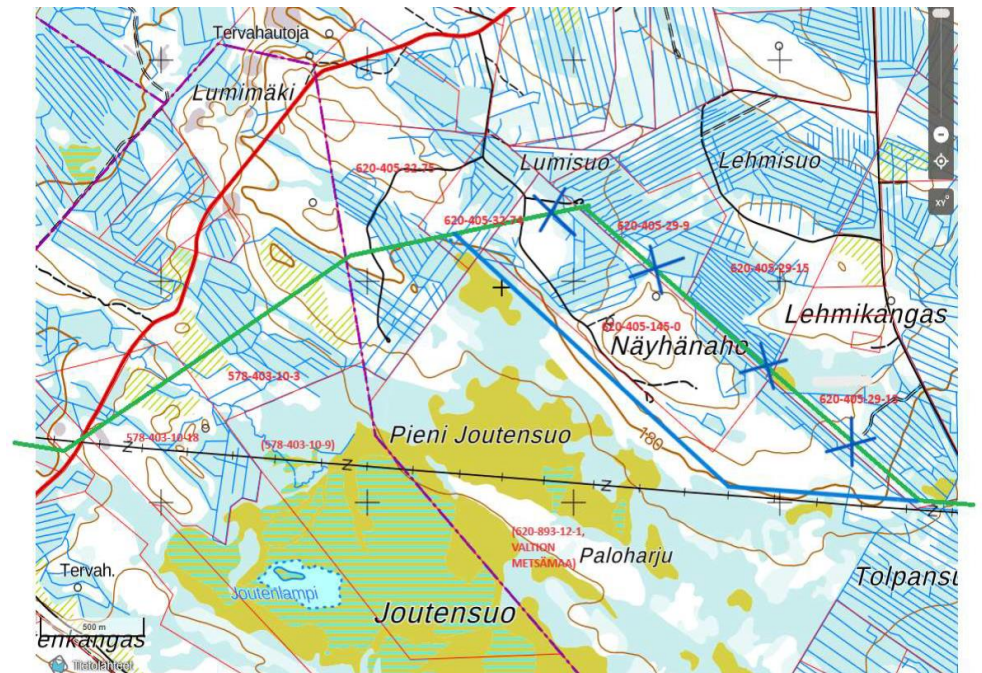
Perustelut:

Teknisenä vaihtoehtona YVA-selostuksessa esitetty Joutensuon kiertoreitti sijoittuu yksityisomisteisille pääosin peitteisille, laajalti ojitetuille metsätaloustalouksissa oleville turvemaille ja mäntyvaltaisiin kangasmetsiin. Kiertoreitin uuden johtoalueen leveys on noin 62 metriä ja pituus 4 800 m. Metsätaloustalouksista poistuu yksityisiltä metsäomistajilta täten noin 30 hehtaaria käytännössä ikuisiksi ajoiksi.

Yksityisten metsäomistajien haittavaikutusten vähentämiseksi kiertoreittiä tulisi muuttaa siten, että kiertoreitti kulkisi valtion omistamien maiden alueilla mahdollisimman paljon. Kiertoreitin itäistä loppupäätä voitaisiin siirtää länteen päin n. 800 m. Kiertoreitin loppuosan linjaus kulkisi luode-kaakko -suuntaisesti kiinteistön 620-405-145-0 (Näyhänaho) lounaisrajan suuntaisesti kokonaisuudessaan valtion maiden puolella yhtyen kiertoreitin länsi-itä -suuntaiseen osuuteen. Tällä linjauksella voitaisiin vähentää n. 60 % eli n. 18 ha yksityismetsien menetyksistä. Kiertoreitin

tämä osa sijoittuisi luonnollisesti kahden maastotyyppin eli metsämaan ja suoalueen rajalle ja se sijaitisi pääosin Metsähallituksen suojelualueeksi varatun alueen ulkopuolelle. (Ehdotettu linjamuutos on esitetty sinisellä alla olevissa kuvissa).

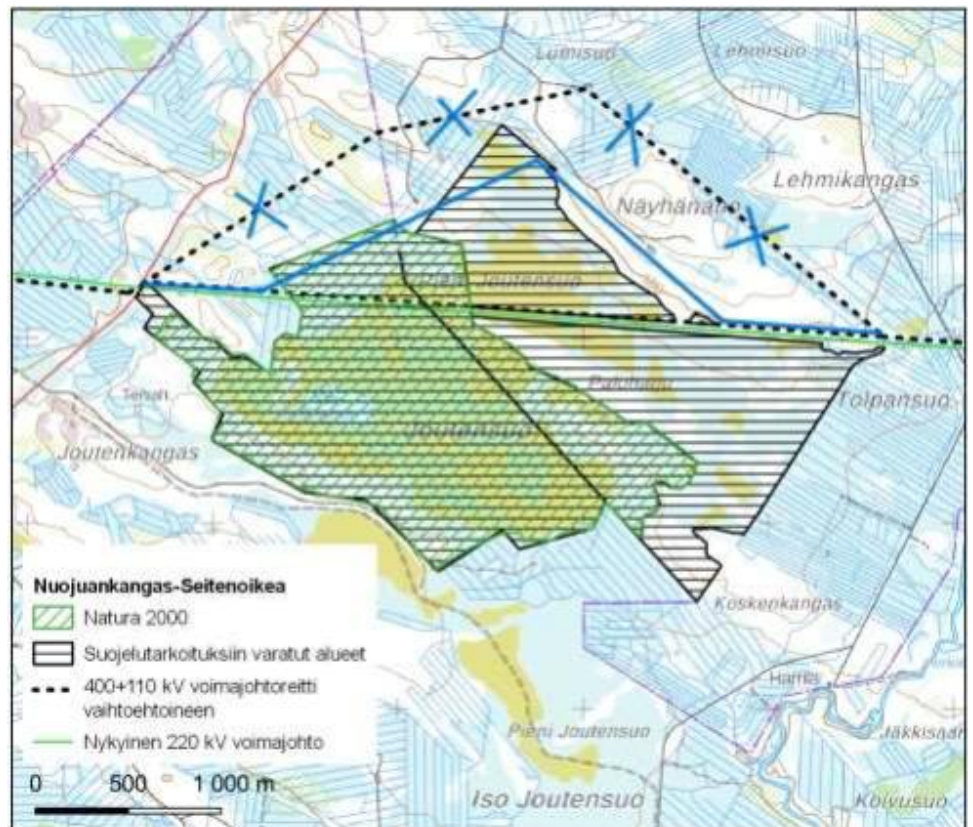
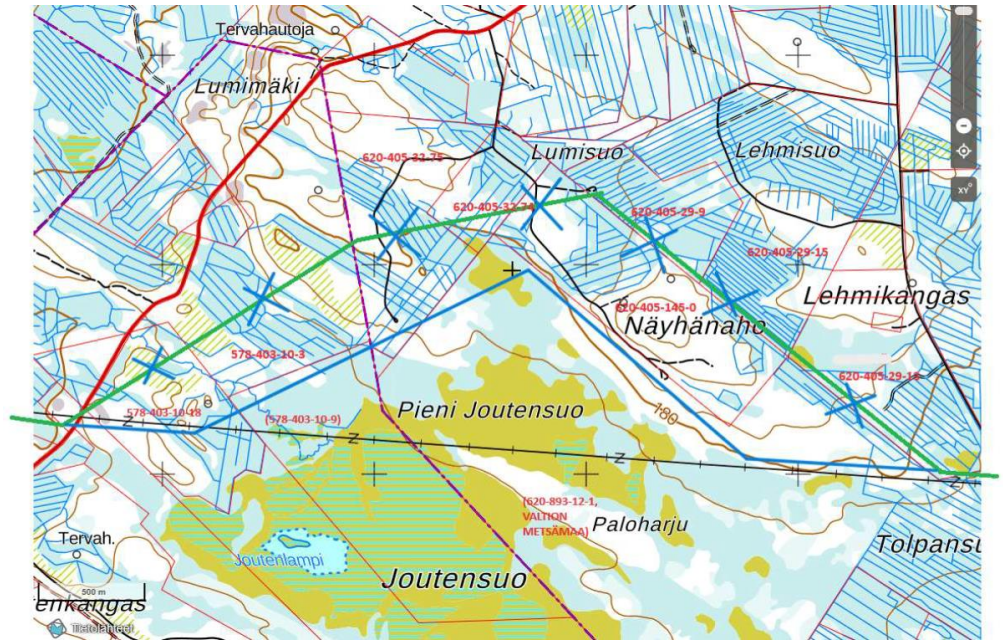
27.9.2024

Edelleen kiertoreitin linjausta voisi muuttaa länsipäädystä siten, että myös siellä reitti kuljisi suurimmaksi osaksi valtion mailla. Kiertoreitin tämä osa voisi leikata vähäisiltä osilta Metsähallituksen suojelualueeksi varattua

27.9.2024

aluetta sekä Natura-aluetta. Johtoalueen alle jäävän maa-alueen osuus em. suojelualueiden pinta-aloista on kuitenkin häviävän pieni ja vaikutuksia aapasuoalueisiin ei käytännössä ollenkaan. Yksityismetsien menetykset lähes nollautuisivat kyseisellä linjauksella. Kiertoreitin tämä osa sijoittuisi luonnollisesti metsätalouskäytössä olevien maa-alueiden sekä suojelualueiden välille. (Ehdotettu linjamuutos on esitetty sinisellä alla olevissa kuvissa).

27.9.2024

Em. linjauksilla yleisen luonnonympäristön pirstoutuminen olisi myös paljon vähäisempää kuin YVA:ssa esitetyn teknisen vaihtoehdon aiheuttaman ”saarekkeen” mukanaan tuoma pirstoutuminen.

Mielipide 12

Yhdymme kiinteistömme xxx-xxx, Puolanka, osalta toisen osaomistajan asiasta esittämään mielipiteeseen ja toistamme jo aikaisemmin ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta lausutun mielipiteen hankkeesta (ks. alla). Lisäksi toteamme seuraavaa:

Toisin kuin yva-selostuksessa annetaan ymmärtää, emme ole esittäneet Osmankajärven eteläpuolitse kiertävän reittivaihtoehdon yhteydessä, että rakennettava voimajohto yhdistettäisiin samaan pylväsrakenteeseen tuulipuiston sähkönsiirron kanssa, vaan että voimajohto kulkisi samassa maastokäytävässä kuin tuulipuiston sähkönsiirtolinjat. Tällä ratkaisulla pienennettäisiin huomattavasti mittavia maisema- ja ympäristöhaittoja, jotka näistä hankkeista kiistatta aiheutuvat. Tämä ratkaisu lienee teknisesti mahdollista toteuttaa, ja antaisi mahdollisuuden ennallistaa vanhan voimalinjan turmelemia kohteita esimerkiksi Kongas- ja Osmankajärvien välisellä kannaksella.

Ymmärrämme, että sähkösiirron on toimittava myös uuden linjan rakentamisvaiheessa. On kuitenkin vaikea uskoa, etteikö uutta voimalinjaa voitaisi teknisesti esimerkiksi Salmenjoen kohdalla toteuttaa vanhan linjan paikalle (noin puolen kilometrin matkalla) ilman merkittävää katkoa sähkönsiirtoon. Kyse on muutamasta pylväsvälistä. Hyvällä projektinhallinnalla tässä tapauksessa voitaisiin välttää merkittäviä kielteisiä maisema- ja ympäristövaikutuksia sekä vaikutuksia maan arvon laskemiseen ja sitä kautta korvausvaateisiin.

Salmenjoen kohdalla on syytä suorittaa raakkukartoitus. Uuden voimalinjan rakentaminen vesistön välittömään yhteyteen aiheuttaa väistämättä paikallisia vesistövaikutuksia, jotka todennäköisesti vaarantaisivat erittäin uhanalaisen raakun elinympäristön joessa.

Aiemmin esitetty mielipide Fingridin Nuojuankangas-Seitenoikea (400 + 110 kilovoltin) voimajohtohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan:

Yleistä hankkeesta ja sen ympäristövaikutusten arvioinnista

Voimalinjan toteuttaminen uudessa käytävässä tai vanhan linjan rinnalla käytävää leventämällä aiheuttaa merkittävää hiilinielujen pienenemistä ja luontokatoa. Nämä vaikutukset ovat juuri päinvastaisia kuin mihin tämänkin hankkeen perustana olevalla ns. vihreällä siirtymällä (tässä: tuulivoiman lisärakentaminen) pyritään. Ympäristövaikutusten arviointia tulisi koordinoida muiden lähialueella tehtävien ympäristövaikutusten arviointien kanssa (esim. Hukkalansalon ja Takiankankaan tuulipuistot). Hankkeiden kokonaisvaikutukset ja merkitys yhteiskunnallisesti asetettujen tavoitteiden saavuttamiselle tulisi arvioida myös kokonaisuutena. Esimerkiksi elinympäristöjen pirstaloituminen ja hiilinielujen pieneneminen ovat ilmiöitä, jotka saattavat muodostua merkittäviksi vasta useiden hankkeiden yhteisvaikutuksesta.

27.9.2024

Kiinteistö xxx-xxx, Puolanka

Sekä vanha 220 kilovoltin voimalinja että suunniteltu uusi voimalinja kulkisivat Kongas- ja Osmankajärvien välisellä kapeahkolla kannaksella sijaitsevan kesämökkikiinteistömme halki noin puolen kilometrin matkan. Kannaksen molemmat rannat ovat Suomen sisävesillä suhteellisen harvinaisia luonnonhiekkarantoja. Kannaksen keskiosassa on jonkin verran jäljellä luonnontilaista suota sekä lähde. Järvien välinen kannas on eläimistön kannalta keskeinen kulkureitti ja myös elinympäristö useille uhanalaisille lajeille. Voimalinjaväylän leventäminen (> 100 metriä) yhdistettynä muutenkin kapeaan eläinten kulkuväylään estää useiden lajien liikkumista. Linjan yhteisvaikutukset kapean kannaksen kanssa voivat olla arvaamattoman suuret alueen eläimistölle. Nykyisen vanhan voimalinjan alta löytyy säännöllisesti johtoihin törmänneiden lintujen, kuten joutsenten, hanhien ja päiväpetolintujen, raatoja. Kiinteistöllä havaituista nisäkäslajeista mainittakoon tässä metsäpeura, ahma, ilves ja saukko sekä linnuista pesimälajeina mm. valkoviklo, metso, teeri ja hömötiainen. Kannasta halkoo myös järvet yhdistävä noin 700 metrin pituinen Salmenjoki. Kirkasvetisessä joessa viihtyvät mm. purotaimen, harjus sekä majavat ja erilaiset simpukat ja kotilot.

Kesänviettopaikka on suvun yhteisomistuksessa, ja aktiivisia käyttäjiä erämökillä on nykyään kymmeniä. Tämä on syytä huomioida, jos ja kun jonkinlaista kustannus-hyöty-analyysia hankkeesta tehdään.

Vanhaan linjaan on vuosikymmenien saatossa totuttu, vaikkakin ihmetystä on herättänyt se, miksi se on aikanaan rakennettu luonnoltaan niin herkkään ja kauniiseen ympäristöön. Sen sijaan on vaikea ymmärtää, että nykyaikana, kun ymmärryksen luonto- ja ympäristöarvojen merkityksestä luulisi kasvaneen, suunnitellaan nyt hankkeilla olevan kaltaista laajennusta voimalinjaan. Nähdäksemme vaihtoehtoja on:

Vaihtoehtoinen linjaus

Koko uuden voimalinjan linjausta tulisi harkita siten, että se kiertäisi Osmankajärven eteläpuolitse. Tätä linjausta tukee se, että alueelle on suunnitella sekä Hukkalansalon että Takiankankaan tuulipuistot (Ilmatar). Uusi linjaus kulkisi pääosin em. tuulipuistojen alueella, joita halkovat muutenkin useat sähkölinjat ja tiet. Maisemallisesti uusi linja sopisi paremmin sinne. Ilmattaren suunnitelmissa Hukkalansalon tuulipuiston tuotanto voitaisiin siirtää Osmankajärven eteläpuolitse länteen. Näin ollen olisi mahdollista yhdistää nämä kaksi linjaa, millä olisi merkittävä luontoa säästävä vaikutus. Tämä linjaus mahdollistaisi myös Paltamon puolella sijaitsevan Joutensuon Natura-alueen kiertämisen etelän puolelta.

Sekä Hukkalansalon että Takiankankaan tuulipuistojen eteneminen on siinä vaiheessa, että varmuus niiden rakentamisesta saadaan riittävän ajoissa voimalinjahankkeen kannalta. Epävarmuus tuulipuistojen toteutumisesta ei siis voi olla syy tämän linjausvaihtoehdon huomiotta jättämiseksi.

27.9.2024

Maakaapelointi herkillä maisema- ja luontokohteilla

Ely-keskuksen ja Fingridin järjestämässä hankkeen esittelytilaisuudessa 23.3.2023 väitettiin, että linjan toteuttaminen maakaapelina aiheuttaisinoin kymmenkertaiset kustannukset verrattuna ilmajohtoon. Tämä arvio perustunee ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa (s. 27) esitettyyn vertailutietoon vuodelta 2007 koskien Vantaan Länsisalmen ja Helsingin Vuosaaren välistä maakaapelia. Kyseistä tapausta ei missään tapauksessa voi pitää vertailukelpoisena tälle hankkeelle johtuen mm. tiheästä asutuksesta ja kunnallistekniikasta sekä kallioisesta maaperästä. Yva-arviointiohjelmassa ei myöskään arvioida kaapeloinnista syntyviä ympäristö-, maisema- ja muita hyötyjä, mitkä olisivat paikoin hyvinkin merkittäviä. Vaadimme, että voimalinjan (osittaisen) kaapeloinnin hyödyistä ja kustannuksista tehdään kunnollinen selvitys ennen toteuttamispäätöstä.

Xxx-xxx kiinteistön alueella maaperä on pääasiassa pehmeää turve- tai hiekkamoreenimaata. On oletettavaa, että turvealueella uusien pylväiden perustamiskustannus on niin korkea ja kaapelin kaivaminen niin edullista, että kustannusero voi olla hyvinkin maltillinen. Tähän kun lisätään hyödyt, saattaa kaapelointi hyvinkin olla myös kokonaisuutena edullisempi vaihtoehto. Lisäksi joillakin maanomistajilla (kuten Salmijoen tapauksessa) saattaisi olla halukkuutta osallistua kaapeloinnin kustannuksiin, jos sitä tarjotaan vaihtoehtona ilmajohtollee.

Uuden linjan toteuttaminen vanhan linjan paikalle

Kolmantena vaihtoehtona esitämme xxx-xxx tilan osalta uuden voimalinjan toteuttamista samalle paikalle kuin vanha linja. Tämä mahdollisuus

on esitetty ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa (s. 117). Esittelytilaisuudessa tätä kysyessäni vastaus oli, että se ei ole teknisesti mahdollista. Ristiriitaista! Vanhalle paikalle toteuttaminen säästäisi kannaksen herkkää luontoa ja Kongasjärven rantavyöhykettä sekä säilyttäisi Kongasjärveltä ja sen rannoilta sijaitsevilta mökeiltä katsoen maisemat lähempänä nykytilaa. Mikäli uusi linja toteutetaan nyt suunnitellun mukaisesti vanhan linjan pohjoispuolelle, tarvelee se Kongasjärven rantametsät pitkältä matkalta muuttaen radikaalisti järveltä aukeavia näkymiä. Lisäksi lisäkustannuksia aiheutuisi potentiaalisen rantatonttimaan pilaamisesta aiheutuvista korvausmaksuista.

Mielipide 13

Kiinteistökohtainen YVA-ohjelmapalaute / mielipide koskien Nuojuankangas-Seitenoikea 400+110 kV voimajohtohanketta Vaalan Järvikylän kohdalla (Jakso 1 Nuojuankangas (Vaala) - Otermantie (Vaala))

Viite KAIELY/ 226 /2022

Hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus (päivätty 10.5.2024) on päivitetty keväällä 2023 saatujen palautteiden ja mielipiteiden perusteella. Jaksolla 1 on nyt uusi Järvikylän kiertävä johtoreittivaihtoehto (VE3). VE3 on todettu päivitettyssä YVA-ohjelmassa vähiten haittoja aiheuttavaksi ja VE3:n etuja on kuvattu ohjelmassa monipuolisesti.

27.9.2024

Me allekirjoittaneet kannatamme uutta Järvikylän kiertävää johtoreittivaihtoehtoa (VE3). Perusteluina esitämme YVA-ohjelmaa mukaillen mm. seuraavaa:

- Järvikylän pohjoispuolelta kiertävässä johtoreittivaihtoehdossa (VE3) kylätiivistymän kehityskelpoisuus, maisema, ihmisten elinolot ja viihtyisyys säilyvät pitkälti tulevaisuuteen eikä reitillä ole haittavaikutuksia Oulujoen-Kutujoen kulttuurimaisemaan
- Kiinteistöjen ja tonttien houkuttelevuus ja arvo säilyvät
- Myös Vaalan kunta on toivonut lausunnossaan Järvikylän kyläkeskuksen kiertävää johtoreittiä
- VE3-johtoreitillä metsäalueet ovat pääosin kitukasvuisia, joten vaikutukset metsätaloudelle / hiilinieluun lienevät suhteellisen pienet

Mielipide 14

Tuulivoima ja voimalinjat

Suomen tavoitellessa hiilineutraalia Suomea se on hyvä ja kunniallinen asia. Siihen tarvitaan osaksi tuulivoimaa ja tuulivoima tarvitsee sähkönsiirtämiseen voimalinjoja. Tuulivoiman kasvun myötä sähkönsiirtoon tarvitaan lisää kapasiteettia. Tuulivoimaa markkinoidaan todella ympäristöystävällisenä ja vihreänä. Asia ei ole niin, mikäli tuulivoiman rakentamiseen tarvitaan uusia sähkölinjoja, joiden päältä hakataan metsä, joka ei kasva ikinä enää siihen takaisin. Mikäli sitä aiotaan edelleenkin markkinoida vihreänä energiana, pitäisi sen rakentaminenkin siis toteuttaa joka osalla mahdollisimman vihreästi.

Voimalinjojen rakentaminen

Nuojuankankaalta seitenoikealle rakenteilla olevalle voimalinjalta suunnitellaan nykyisen voimalinjan viereen uutta voimalinjaa. Tämänhetkisen voimalinjan kapasiteetti ei ole tarpeeksi iso tulevalle tarpeelle. Nykyinen voimalinja on iäkäs ja sen huoltokustannukset nousevat. Ympäristön kannalta, jolla asioita monesti pyritään perustelemaan olisi tässä tilanteessa oikeasti järkevää miettiä voisiko nykyisen voimalinjan kanssa samaan maastokäytävään sijoittaa uuden voimalinjan. Vaihtoehtona voisi olla jopa isomman voimalinjan rakentamisen kokonaan vanhan tilalle. samaan maastokäytävään rakentaessa, joka oikealla suunnittelulla varmasti olisi mahdollista toteuttaa olisi ympäristön ja ihmisten kannalta varmasti vähemmän negatiivisia vaikutuksia ja silti saataisiin sähkönsiirto kapasiteettia päivitettyä.

Mielipide 15

Suunnitelmassa oleva uusi voimajohto tulisi kiinteistömme rantavyöhykkeelle. Linjasta aiheutuu erittäin suuri maisemahaitta, käyttöarvon aleneminen ja se mitätöi ranta-alueen arvon. Vastustamme linjan rakentamista

Aiomme hankkia ranta-asemakaavan kiinteistölle xxx-xxx osalle. Liitteenä aluearkkitehdin näkemys kiinteistölle rakentamisesta (LIITE 1). Ranta-asemakaavoituksella saisi muutamia rantarakentamiskoja. Lisäksi

27.9.2024

rannasta n. 100–150 m:n päässä on maisemallisesti hyvä mäntykangas, hyvällä järvinäkymällä, jolle saisi myös muutamia rakennuspaikkoja.

Meillä on myös laavu, grillauspaikka ja venepaikka veneineen Kongaksen rannassa, kiinteistön vasemmassa reunassa.

Jos voimajohto tulee suunniteltuun paikkaan joka tapauksessa (pakkolunastus tai muuten), niin ranta-alueen arvon määrittely on tehtävä rantarakentamisalueen pohjalta, eikä metsämaan arvon pohjalta

Uuden linjan alle jää ainakin yksi vanha tervahauta. Omistamiemme kiinteistöjen osalta vapaa-ajan asumiseen, liikuntaharrastuksiin ja metsästykseseen uudella linjalla on maisemallisesti voimakas negatiivinen vaikutus.

Olemme myös juuri ojittaneet ja lannoittaneet uuden linjan laajennuksen alle jäävän puuston ja maa-alueen. Hyöty ed. mainituista hoitotoimista jää kokonaan käyttämättä. Hoitotoimet tehty 2017–2018. Olemme tehneet ojituksen ja lannoituksen omalla kustannuksellamme, ilman mitään avustuksia.

Kaikki asiaan liittyvä informaatio pyydetään toimittamaan kaikille yhtymän osakkaille.

Liite 1, Aluearkkitehti sähköposti rantarakentamisesta kiinteistölle (2016)

Tässäpä vielä tietoa emätilaselvityksestä. Kiinteistö xxx-xxx on oma kantatilansa, jolla on rantaviivaa 570 metriä. Poikkeamisluvalla on mahdollisuus toiseenkin rantarakennuspaikkaan (ehkä jopa kolmanteenkin, jos alamme täälläkin käyttää suurempaa mitoituspoikkeamistapauksissa, tämä on siinä rajoilla.)

Tuo UPM:ltä ostettu palsta ja myös myynnissä oleva palsta kuuluvat emätilaan, josta on kaavoitettu niin Kongasjärven puolella kuin myös Osmankajärven puolella yhteensä 25 lomarakennustonttia. Asiaa tutkittuani ja rantaviivoja laskettuani, selvisi, että poikkeamisluvalla ei näille palstoille voi enää rakentaa. Rantarakentaminen vaatisi ranta-asemakaavoitusta, jolla muutaman uuden rakennuspaikan voisi osoittaa. Kauemmas rannasta rakentaminen on mahdollista, etäisyyttä rantaan pitäisi olla 100-150 metriä.

Millaisia toiveita teillä onkaan rakentamisen suhteen?

-Aluearkkitehti Puolanka-Ristijärvi-Hyrynsalmi

Liite 2, kartta

Mielipide 16

Yhdyn käytössämme olevan kiinteistön xxx-yyy, Puolanka, osalta toisen osaomistajan asiasta esittämään mielipiteeseen ja toistan jo aikaisemmin ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta lausutun mielipiteen hankkeesta (ks. alla). Lisäksi totean seuraavaa:

27.9.2024

Toisin kuin yva-selostuksessa annetaan ymmärtää, emme ole esittäneet Osmankajärven eteläpuolitse kiertävän reittivaihtoehdon yhteydessä, että rakennettava voimajohto yhdistettäisiin samaan pylväsrakenteeseen tuulipuiston sähkönsiirron kanssa, vaan että voimajohto kulkisi samassa maastokäytävässä kuin tuulipuiston sähkönsiirtolinjat. Tällä ratkaisulla pienennettäisiin huomattavasti mittavia maisema- ja ympäristöhaittoja, jotka näistä hankkeista kiistatta aiheutuvat. Tämä ratkaisu lienee teknisesti mahdollista toteuttaa, ja antaisi mahdollisuuden ennallistaa vanhan voimalinjan turmelemia kohteita esimerkiksi Kongas- ja Osmankajärvien välisellä kannaksella.

- a) Ymmärrämme, että sähkösiirron on toimittava myös uuden linjan rakentamisvaiheessa. On kuitenkin vaikea uskoa, etteikö uutta voimalinjaa voitaisi teknisesti esimerkiksi Salmenjoen kohdalla toteuttaa vanhan linjan paikalle (noin puolen kilometrin matkalla) ilman merkittävää katkoa sähkönsiirtoon. Kyse on muutamasta pylväsvälistä. Hyvällä projektinhallinnalla tässä tapauksessa voitaisiin välttää merkittäviä kielteisiä maisema- ja ympäristövaikutuksia sekä vaikutuksia maan arvon laskemiseen ja sitä kautta korvausvaateisiin.
- b) Salmenjoen kohdalla on syytä suorittaa raakkukartoitus. Uuden voimalinjan rakentaminen vesistön välittömään yhteyteen aiheuttaa väistämättä paikallisia vesistövaikutuksia, jotka todennäköisesti vaarantaisivat erittäin uhanalaisen raakun elinympäristön joessa.

Aiemmin esitetty mielipide Fingridin Nujuankangas-Seitenoikea (400 + 110 kilovoltin) voimajohtohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan

Yleistä hankkeesta ja sen ympäristövaikutusten arvioinnista

Voimalinjan toteuttaminen uudessa käytävässä tai vanhan linjan rinnalla käytävää leventämällä aiheuttaa merkittävää hiilinielujen pienenemistä ja luontokatoa. Nämä vaikutukset ovat juuri päinvastaisia kuin mihin tämänkin hankkeen perustana olevalla ns. vihreällä siirtymällä (tässä: tuulivoiman lisärakentaminen) pyritään. Ympäristövaikutusten arviointia tulisi koordinoida muiden lähialueella tehtävien ympäristövaikutusten arviointien kanssa (esim. Hukkalansalon ja Takiankankaan tuulipuistot). Hankkeiden kokonaisvaikutukset ja merkitys yhteiskunnallisesti asetettujen tavoitteiden saavuttamiselle tulisi arvioida myös kokonaisuutena. Esimerkiksi elinympäristöjen pirstaloituminen ja hiilinielujen pieneneminen ovat ilmiöitä, jotka saattavat muodostua merkittäviksi vasta useiden hankkeiden yhteisvaikutuksesta.

Kiinteistö xxx-xxx, Puolanka

Sekä vanha 220 kilovoltin voimalinja että suunniteltu uusi voimalinja kulkisivat Kongas- ja Osmankajärvien välisellä kapeahkolla kannaksella sijaitsevan kesämökkikiinteistömme halki noin puolen kilometrin matkan. Kannaksen molemmat rannat ovat Suomen sisävesillä suhteellisen harvinaisia luonnonhiekkarantoja. Kannaksen keskiosassa on jonkin verran jäljellä luonnontilaista suota sekä lähde. Järvien välinen kannas on eläimistön kannalta keskeinen kulkureitti ja myös elinympäristö useille

27.9.2024

uhanalaisille lajeille. Voimalinjaväylän leventäminen (> 100 metriä) yhdistettynä muutenkin kapeaan eläinten kulkuväylään estää useiden lajien liikkumista. Linjan yhteisvaikutukset kapean kannaksen kanssa voivat olla arvaamattoman suuret alueen eläimistöille. Nykyisen vanhan voimalinjan alta löytyy säännöllisesti johtoihin törmänneiden lintujen, kuten joutsenten, hanhien ja päiväpetolintujen, raatoja. Kiinteistöllä havaituista nisäkäslajeista mainittakoon tässä metsäpeura, ahma, ilves ja saukko sekä linnuista pesimälajeina mm. valkoviklo, metso, teeri ja hömötiainen. Kannasta halkoo myös järvet yhdistävä noin 700 metrin pituinen Salmenjoki. Kirkasvetisessä joessa viihtyvät mm. purotaimen, harjus sekä majavat ja erilaiset simpukat ja kotilot.

Kesänviettopaikka on suvun yhteisomistuksessa, ja aktiivisia käyttäjiä erämökillä on nykyään kymmeniä. Tämä on syytä huomioida, jos ja kun jonkinlaista kustannus-hyöty-analyysia hankkeesta tehdään.

Vanhaan linjaan on vuosikymmenien saatossa totuttu, vaikkakin ihmetystä on herättänyt se, miksi se on aikanaan rakennettu luonnoltaan niin herkkään ja kauniiseen ympäristöön. Sen sijaan on vaikea ymmärtää, että nykyaikana, kun ymmärryksen luonto- ja ympäristöarvojen merkityksestä luulisi kasvaneen, suunnitellaan nyt hankkeilla olevan kaltaista laajennusta voimalinjaan. Nähdäksemme vaihtoehtoja on:

1. Vaihtoehtoinen linjaus

Koko uuden voimalinjan linjausta tulisi harkita siten, että se kiertäisi Osmankajärven eteläpuolitse. Tätä linjausta tukee se, että alueelle on suunnitteilla sekä Hukkalansalon että Takiankankaan tuulipuistot (Ilmatar). Uusi linjaus kuljisi pääosin em. tuulipuistojen alueella, joita halkovat muutenkin useat sähkölinjat ja tiet. Maisemallisesti uusi linja sopisi paremmin sinne. Ilmattaren suunnitelmissa Hukkalansalon tuulipuiston tuotanto voitaisiin siirtää Osmankajärven eteläpuolitse länteen. Näin ollen olisi mahdollista yhdistää nämä kaksi linjaa, millä olisi merkittävä luontoa säästävä vaikutus. Tämä linjaus mahdollistaisi myös Paltamon puolella sijaitsevan Joutensuon Natura-alueen kiertämisen etelän puolelta.

Sekä Hukkalansalon että Takiankankaan tuulipuistojen eteneminen on siinä vaiheessa, että varmuus niiden rakentamisesta saadaan riittävän ajoissa voimalinjahankkeen kannalta. Epävarmuus tuulipuistojen toteutumisesta ei siis voi olla syy tämän linjausvaihtoehdon huomiotta jättämiseksi.

2. Maakaapelointi herkillä maisema- ja luontokohteilla

Ely-keskuksen ja Fingridin järjestämässä hankkeen esittelytilaisuudessa 23.3.2023 väitettiin, että linjan toteuttaminen maakaapelina aiheuttaisi noin kymmenkertaiset kustannukset verrattuna ilmajohtoon. Tämä arvio perustunee ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa (s. 27) esitettyyn vertailutietoon vuodelta 2007 koskien Vantaan Länsisalmen ja Helsingin Vuosaaren välistä maakaapelia. Kyseistä tapausta ei missään tapauksessa voi pitää vertailukelpoisena tälle hankkeelle johtuen mm. tiheästä asutuksesta ja kunnallistekniikasta sekä kallioisesta maaperästä. Yva-arviointiohjelmassa ei myöskään arvioida kaapeloinnista syntyviä ympäristö-, maisema- ja muita hyötyjä, mitkä olisivat paikoin hyvinkin

27.9.2024

merkittäviä. Vaadimme, että voimalinjan (osittaisen) kaapeloinnin hyödyistä ja kustannuksista tehdään kunnollinen selvitys ennen toteuttamispäätöstä.

Salmijoen kiinteistön alueella maaperä on pääasiassa pehmeää turve- tai hiekkamoreenimaata. On oletettavaa, että turvealueella uusien pylväiden perustamiskustannus on niin korkea ja kaapelin kaivaminen niin edullista, että kustannusero voi olla hyvinkin maltillinen. Tähän kun lisätään hyödyt, saattaa kaapelointi hyvinkin olla myös kokonaisuutena edullisempi vaihtoehto. Lisäksi joillakin maanomistajilla (kuten Salmijoen tapauksessa) saattaisi olla halukkuutta osallistua kaapeloinnin kustannuksiin, jos sitä tarjotaan vaihtoehtona ilmajohdolle.

3. Uuden linjan toteuttaminen vanhan linjan paikalle

Kolmantena vaihtoehtona esitämme Salmijoen tilan osalta uuden voimalinjan toteuttamista samalle paikalle kuin vanha linja. Tämä mahdollisuus on esitetty ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa (s. 117). Esittelytilaisuudessa tätä kysyessäni vastaus oli, että se ei ole teknisesti mahdollista. Ristiriitaista! Vanhalle paikalle toteuttaminen säästäisi kannaksen herkkää luontoa ja Kongasjärven rantavyöhykettä sekä säilyttäisi Kongasjärveltä ja sen rannoilta sijaitsevilta mökeiltä katsoen maisemat lähempänä nykytilaa. Mikäli uusi linja toteutetaan nyt suunnitellun mukaisesti vanhan linjan pohjoispuolelle, tarvelee se Kongasjärven rantametsät pitkältä matkalta muuttaen radikaalisti järveltä aukeavia näkymiä. Lisäksi lisäkustannuksia aiheutuisi potentiaalisen rantatonttimaan pilaamisesta aiheutuvista korvausmaksuista.

Kiinteistö xxx-xyy, Paltamo

Vanha voimalinja kulkee Paltamon Joutensuon Natura-alueen läpi. Tuo alue pakkolunastettiin ja lohkottiin kiinteistöstämme 2000-luvun alkuvuosina. Nyt vanhalle linjaukselle vaihtoehtona esitetään uuden voimalinjan rakentamista pohjoisemmaksi kiinteistöemme läpi usean sadan metrin matkan. Ratkaisu tuntuisi kohtuuttomalta, ottaen huomioon tosiasian, että ensin suojelemamme suo voimalinjoinen pakkolunastettiin meiltä. Lisäksi se olisi myös luonnon kannalta järjetöntä, koska suunnitelman mukaan myös vanha linja jäisi paikoilleen. Lopputulema olisi se, että Natura-alueella säilyisi linja, ja lisäksi vain muutamia satoja metrejä pohjoisemmaksi tulisi uusi linja, jonka alta pelkästään meidän kiinteistöemme osalta pitäisi kaataa noin monta hehtaaria metsää. Tällä on merkittävä hiilinielua pienentävä vaikutus, kun huomioidaan, että vaihtoehtoinen (nykyinen) reitti kulkee avosuolla. Samalla tuhoutuisi Joutenpuron varteen sijoittuva arvokas elinympäristö. Vaihtoehdot:

1. Edellä kohdassa Salmijoki on esitetty voimalinjalta vaihtoehtoinen reitti, joka kiertäisi Natura-alueen eteläpuolelta pitkin Takiankankaan tuulipuistoa.
2. Linja toteutetaan Natura-alueen läpi maakaapelina. Tällä olisi merkittävä positiivinen vaikutus Natura-alueen maisemaan sekä linnustolle. Maanomistaja (valtio) kompensoi varmasti Fingridille mielellään aiheutuneet lisäkustannukset.

27.9.2024

3. Toteutetaan uusi linja vanhan linjan paikalle.

Tämä asiakirja KAIELY/226/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KAIELY/226/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Väisänen Jenni 30.09.2024 14:34